

FÖRSVARETS

FORUM

FÖRSVARSMAKTENS PERSONALTIDNING | NR 1/2016

```
login: fu2nlts
Jan 21 12:09:56 (4.5) dac-fu240-g login: 3 LOGIN FAILED: 01 rlogin
Password:
Copyright (c) 1992-2007 The FreeBSD Project.
Copyright (c) 1979, 1980, 1983, 1986, 1989, 1990, 1993, 1995, 1999
The Regents of the University of California. All rights reserved.

Welcome to Feristent

Go to single user mode using "shutdown now" and type "fu2nlts" to enter
the installation and configuration utility.

dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)
dac-fu240-g.fnlax.mil.se)

```

SPINDLARN I NÄTVERKET

SÅ ARBETAR FÖRSVARSMAKTENS NYASTE FÖRBAND

Kadetterna kliver ut **PÅ 300 METERS HÖJD**

LOGISTISKA PROBLEM och lösningar i Boden

Fyra minuter och **FYRA T ATT HA KOLL PÅ**

PLUS: ÖVNINGSPUSSLET | HÄR HAMNADE MILJARDERNA | FRAMTIDENS PERSONALFÖRSÖRJNING
| SÅ BLIR CYBERMILJÖN SÄKRARE | EN DAG I HÖGKVARTERETS HJÄRTA | (LAST)MÄSTARE PÅ MAKI
| KRÖNIKÖREN: "THE BALTIC DOESN'T GET THE ATTENTION IT DESERVES"

VI MÅSTE TÄNKA FLERA TANKAR SAMTIDIGT

VÄLKOMNA TILL ETT NYTT verksamhetsår! För min del inleddes det i Mali där jag tillsammans med utrikesministern och försvarsministern bland annat besökte MINUSMA och Camp Nobel. Det är en komplex och svår insatsmiljö, där vårt underrättelseförband utgör en efterfrågad resurs och löser sin uppgift mycket bra.

Vi gjorde ett utmärkt jobb 2015. Av årsredovisningen framgår att vi har tagit rejäla kliv framåt och höjt den operativa förmågan på flera områden. Med detta har vi lagt en god grund för genomförandet av det nya försvarsbeslutet. Vår främsta uppgift de kommande åren är att leverera ännu mer militär förmåga. Det gör vi genom att tillföra personal, materiel

fler tidvis anställda. Vi har smygstartat den nya grundutbildningen för att våra soldater och sjömän ska vara krigsplaceringsbara och ytterst bidra till bättre samövade krigsförband. Jag ser också fram emot personalförsörjningsutredningen som i detta nummer beskrivs av utredaren Annika Nordgren Christensen.

Svårigheterna hanterar vi dagligen. De ska inte hindra oss från att öka den militära förmågan här och nu. Vi måste kunna hålla flera tankar levande samtidigt. För mig handlar det framför allt om tre perspektiv: Nu ska vi genomföra försvarsbeslutet; under perioden måste vi vara uppmärksamma på omvärldsutvecklingen samt ha beredskap för att justera dagens

”Vår främsta uppgift de kommande åren är att leverera ännu mer militär förmåga.”

samt fler avancerade övningar, enskilt och tillsammans med andra.

En nära dialog med förbanden är centralt för att vi ska kunna leverera det som är beställt och bli en starkare försvarsmakt. Det är ett bärande tema för mina förbandsbesök. Först ut var Ledningsregementet i Enköping, följt av Totalförsvarets Skyddcentrum i Umeå och P7 i Revingehead. Det är av stor vikt för mig att på plats kunna ta del av läget i organisationen och föra samtal med medarbetarna om såväl förväntningar som utmaningar.

Det är ett angeläget arbete vi har framför oss och det saknar inte svårigheter, varken avseende materiel eller personal. Vi måste i större utsträckning kunna rekrytera, behålla och utveckla personal med rätt kompetens. Framför allt behöver vi större mångfald, fler kvinnor och

inriktning och samtidigt måste vi redan nu blicka bortom denna försvarsbeslutsperiod.

Årets första veckor rymmer också starten på Försvarsmaktens nya organisation. I detta nummer presenteras det nya flygbandet FMTIS. All lycka till! Vi kan också läsa om cybersäkerhet, omdaning av försvarslogistiken och övningsplanering. Alla system måste samverka för att helheten ska fungera. Sällan är det väl mer påtagligt än för dem som hoppar ur ett flygplan på ett par hundra meters höjd...

Väl mött!

Micael Bydén
Överbefälhavare

s2 ÖB:S LEDARE**s4** AKTUELLT med På Ny Post**s10** PORTTÄTTET
En lastmästares last för rå fisk**s18** SÄKERHET
Så blir cybermiljön säkrare**s20** SAMARBETE
Hur kan Försvarsmakten stötta Polismyndigheten?**s30** VISION
Fyra T på fyra minuter**s34** PERSONALFÖRSÖRJNING
"Återinförd värnplikt kommer vara könsneutral"**s40** LÄRLING
Studentmössan byts mot båtmössa**s44** INSTRUKTÖR
Soldater blir stridsvagnsinstruktörer**s46** TILLSKOTT
Här hamnade de extra miljärderna**s48** MARINSTRIDS-DAGARNA
Finlands sak är vår**s50** I HÖGKVARTERETS HJÄRTA
Vad händer i JOC:en efter klockan tre?**s54** TILL SIST
Studentikos afton för ÖB**s58** KRÖNIKAN
Paul Adams**s59** BILDEN
Övningar, övningar, övningar

"WHEN I SAY RUN, YOU RUN"

JAG VAR SKRÄCKSLAGEN. Och nykär.

Det sistnämnda var enda förklaringen till att en löjligt höjdrädd person befann sig på en 500 meter hög klippa i Rio de Janeiro, fastspänd i en lika löjligt snabbt ihopsatt tandemhängflygare.

– Don't worry. We almost never crash, sa piloten, gav tummen upp och flinade. Sedan slutade han le.

– When I say run, you run. Otherwise we crash. Run!

Och så sprang vi ut för trärampen, trampade några varv i luften. Och flög.

Tio minuter senare stod vi på stranden. Min kärlek som redan landat, stod och studsade, överlycklig.

– Kan vi göra det igen?

Jag stod över.

Men de som hoppar ut från rampen på en Herka har min fulla beundran. Jag står över.

DAG ENANDER

Redaktör, Försvarets forum

FOKUS: FÖRSVARSMAKTENS FÄRSKASTE FÖRBAND. Den 1 januari bildades FMTIS. Läs om de som ser till att alla tele- och IT-system fungerar på **s12-17**.**LOGISTIK: FLER KOCKAR GER RÖRIGARE SOPPA.** För ett år sedan infördes nya arbetsätt vid beställning av materielunderhåll. Hur har det gått? Läs på **s36-39**.**KADETT: ATT VÅGA TA STEGET.** I 60 år har kadetterna hoppat fallskärm. Läs om varför och njut av bilderna på **s24-31**.**ÖVNINGAR: AURORA 2017 ÄR BARA BÖRJAN.** Berndt Grundevik planerar hur du kommer öva fram till år 2025. Lär dig mer på **s41-43**.**REDAKTION.** Försvarsmaktens personaltidning finns även på www.forsvarsmakten.se och emilia. **Kontakt:** ff-red@mil.se, telefon: 08-788 88 88.**Ansvarig utgivare:** Pär Zakariasson, tf kommunikationsdirektör. **Redaktör:** Dag Enander, dag.enander@mil.se, Försvarsmaktens informationsavdelning.**Art Director:** Markus Hillborg, Make Your Mark, Stockholm. **Tryckt:** Elanders Sverige AB. Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. *Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarsmaktens officiella ståndpunkt.* Nästa textdeadline: 31 mars 2016. Beräknad utgivningsdag: 21 april 2016. För ej beställt material ansvaras ej. ISSN 1100-8245. Genrebilder från Shutterstock. Foto, omslag: Jimmy Croona/ComCam.

Markstridsdagar i Boden.

”HELA SVERIGE SKA KUNNA FÖRSVARAS”

Arlanda eller Arvidsjaur. Allt räknas.

”**H**UR SER förmågan ut i dag?”, ”Hur ser motståndaren ut och hur bekämpar vi den?” och ”Hur måste vi utbilda våra officerare och hur ska vi träna våra förband för att nå vår målbild?” – tre stora och svåra frågor utgjorde grunden för Markstridsdagarna, där inbjudna gäster från Försvarsmakten och andra myndigheter, representanter ur försvarsindustrin och elever från olika officersutbildningar samlades i Boden under två intensiva februaridagar.

En av talarna under Markstridsdagarna var arméchef Anders Brännström.

– Hela Sverige ska kunna försvaras. Det innebär att vi också måste kunna genomföra den här typen av aktiviteter i en vintermiljö som den här. Vi hade lika gärna kunnat vara i Kungsträdgården i centrala

Stockholm eller på Arlanda. Nu valde vi Boden och visar då också på det behov av vinterförmåga som vi har och som vi ska utveckla.

De kommande åren innebär ett antal stora övningar för arméns förband. Inför dem krävs förberedelser och kompetensstegring. För att kunna öva tillsammans krävs att man har den nödvändiga kunskapen för att klara av det.

– Krigsförbanden ska tränas i och utveckla sin brigadförmåga. Det första målet vi nu går emot är Aurora 17, eftersom vi här ska mötas i en större konstellation och det ställer krav på de förkunskaper som måste finnas för att klara av det. Detta innebär att vi måste se till att förbanden följer en träningsstrappa där vi får möjlighet att nå denna nivå, säger Joakim Karlquist, chef för träningsenheten vid Markstridsskolan.

Text Caroline Segerdahl

NYTT UTBILDNINGSKONCEPT FÖR FÖRSVARSMAKTENS CHEFER

Thomas Lamke, en av 3 000 chefer.

I FÖRSVARSMAKTEN FINNS cirka 3 000 chefer med ”hatt” – alltså med personalansvar. Behovet och efterfrågan av utbildning så att dessa ska ha rätt kompetens har varit stort. Därför har managementenheten vid Militärhögskolan Karlberg fått uppdraget att ta fram en ny utbildning, som även till del ska kunna genomföras lokalt ute på organisationsenheterna.

Utifrån uppdraget har managementenheten utvecklat ”Chefen” som arbetsgivare. Det är ett nytt utbildningskoncept med inriktning på rollen som arbetsgivare och hur man gör saker rätt, inte bara gör rätt saker. Konceptet består av tre steg: Steg 1 Grunder, Steg 2 Fortsättnings- och påbyggnadskurser och Steg 3 Chefsnätverk och workshops.

– Om samtliga nya chefer genomför Steg 1 Grunder, som är helt webbaserad, under sin första månad som ny chef innebär det att Försvarsmakten höjer sin utbildningsnivå för samtliga chefer och att dessa står betydligt bättre rustade för sitt uppdrag, säger kurschefen Christina Högberg.

Kursen lanseras på FM Lärportal den 15 mars 2016.

VÄLLÄST PÅ WEBBEN

FÖRSVARSMAKTENS WEBBPLATS får varje dag tiotusentals besök. Och vissa artiklar blir lite mer besökta och förhoppningsvis lästa än andra – att intresset för specialförbanden är stort går att utläsa av förra årets topp-10-lista: på plats 2 och 6 återfinns artiklar om de lite mer hemliga i Karlsborg.

2015 års mest besökta artikel på forsvarsmakten.se handlar dock om något helt annat, nämligen repetitionsutbildningarna som inleddes förra året: Artikeln "Overkligt, som att tiden stått stilla" av Mats Carlsson på I 19 hade nästan dubbelt så många besök som den näst mest besökta artikeln.

PLATS	ARTIKELRUBRIK	BESÖK
1	"Overkligt, som att tiden stått stilla"	40785
2	"Inte bara internationellt – så försvarar SF Sverige"	24575
3	"Ny grundutbildning från 2016"	23948
4	"Vad gäller för rubrik på allmän plats?"	22171
5	"Micael Bydén ny ÖB"	19270
6	"Särskilda operationsgruppen fick sitt fälttecken"	17966
7	"Ubåt från 1916 funnen i svenska vatten"	16453
8	"FM kommenterar försvarsöverenskommelsen"	15757
9	"Nu kallar FM till de första repetitionsutbildningarna"	15536
10	"Nu ingen matbrist för Mali01"	15051

CITATET

"Det kommer göra ont att komma hit."

Vid Folk och försvars årskonferens i Sälen skickade ÖB Micael Bydén ett budskap till den fiende som vill Sverige illa.

SIFFRAN

220

Så många dagar tog det mellan att den av dramatikern Stina Oscarsson och hedersambassadören Pierre Schori initierade Nato-utredningen startade tills dess resultat presenterades den 28 januari. Slutsatsen: Sverige bör undvika medlemskap i Nato och världlandsavtalet med organisationen ska inte accepteras. Oscarsson och Schori är sedan tidigare uttalade motståndare till ett svenskt Nato-medlemskap.

I KORTHET

ARTILLERI

ARCHER PÅ PLATS I BODEN

Måndagen den 1 februari blev en efterlängtat dag för Artilleriregementet, A 9 i Boden. Månadens första dag innebar nämligen en överlämningsceremoni där artillerisystemet Archer stod i fokus.

– För regementet har denna dag stor betydelse. Pjäserna är en stor del av vår identitet som regemente och artillerister, sa chefen för Artilleriregementet Johan Pekkari.

Under överlämningsceremonin fick inbjudna gäster och personal på förbandet möjlighet att se en förrevisningsskjutning med två pjäser. Leveranser kommer att ske under hela 2016. När Artilleriregementet har fått samtliga seriepjäser finns 24 stycken på förbandet.

PALLPLATS

BRONSBELÖNADE JÄGAROLDATER

I januari deltog ett lag från Arméns jägarbataljon i Arvidsjaur vid den internationella patrulltävlingen Utria Assault i Estland. Och de fyra svenska jägarna knep en tredjeplats i tävlingen med en bansträckning på nästan nio mil under två dygn – utan uppehåll.

Förflyttningen skedde på skidor i ospårat terräng mellan ett femton-tal stationer längs banan där olika moment genomfördes, bland annat skytte, sjukvård, eldöverfall, hinderbanor och teoretiska prov.

– Vi hade lite otur att starta som nummer fyra och alla lag framför bröt. Detta medförde att vårt lag fick spåra hela tävlingen, berättar David Engström, delegationschef för jägarbataljonens lag.

Bara 13 av 30 startande lag fullföljde och inget annat icke-estniskt lag har tidigare tagit en pallplats i tävlingens 18-åriga historia.

EN VETERAN PÅ POST

När hon började rådde vänstertrafik och det skulle dröja fem år innan de första fotspåren på månen. Nu har Karin Vinberg på garnisonsexpeditionen i Umeå tjänat landet väl i mer än ett halvt sekel.

En vacker sommardag 1964 vandrade Karin, då ännu inte fyllda 18 år, in genom grindarna till Kungliga Västerbottens regemente, I 20.

– Jag minns den dagen som om den vore igår.

Hennes första arbetsplats på det anrika regementet kom att bli på skrivcentralen. Där hanterades saker som diarium för hand, texter med skrivmaskin och mångfaldigandet med spritstenciler.

Sedan dess har Karin bland annat upplevt nio amerikanska presidenter, 20 svenska regeringar och järnridåns fall. Och Sveriges försvar har gått från 33 brigader till noll och är nu på väg att återhämta sig.

– Och jag har sett fyra olika befälssystem passera under min tid.

I modernare tider har teknikutvecklingen exploderat och påverkat hennes jobb med mobiltelefoner, datorer och elek-

tronisk post i kombination med stödsystem som Prio och Vidar. Listan på upplevelser kan göras hur lång som helst och kvar på sin post står Karin och betjänar expeditionen.

Vad är det som är bättre nu?

– Det går mycket ihop med det som förändrats. Nu kan man säga du till officerarna. Kraven på klädseln har också förbättrats. Vi fick inte ha långbyxor i början. En kille kom med shorts till jobbet och blev hemskickad för att byta kläder. Begreppet ”tjänstevägen” har också ändrats så att allt är smidigare nu. En gång blev jag skickad till stabschefen med en handling som han vägrade ta emot eftersom den inte kom rätt väg, säger Karin.

Och något som var bättre förr?

– Att regementet hade ett eget bageri dit vi kunde gå och köpa bröd, avslutar Karin efter nästan 52 år i Försvarsmakten.

Text och foto Wilhelm GuldbRAND/SkyddC

I KORTHET

FMV

FRÅN LÖJTNANT TILL DIREKTÖR

Regeringen utsåg i december generallöjtnant Göran Mårtensson till ny generaldirektör för Försvarets materielverk, FMV, från och med 1 februari. Göran Mårtensson har senast varit Försvarsmaktens insatschef och chef för insatsledningen i Högkvarteret.

– Jag ser framför mig ett fortsatt nära och bra samarbete mellan myndigheterna. FMV har en viktig uppgift att fylla i försvaret av Sverige, säger ÖB Micael Bydén.

Tills regeringen har utsett Mårtenssons efterträdare tillförordnas konteramiral Anders Grenstad som Försvarsmaktens insatschef.

MATERIEL

FÖRSTA MARINA HKP 14 PÅ PLATS

Nu har Försvarsmakten fått sin första marina version av det medeltunga helikoptersystemet HKP 14.

Helikoptern lämnades formellt över av FMV vid en ceremoni på tredje helikopterskvadronen i Ronneby den 27 januari. Den som lämnade över loggboken till flygvapenchef generalmajor Mats Helgesson var Dan Ohlsson, tillförordnad generaldirektör för FMV.

– Vi på FMV kommer fortsätta jobba med Helikopter 14, varje dag, till dess att Försvarsmakten har fått sin sista leverans. Därefter kommer vi stödja Försvarsmakten med att vidmakthålla systemet. Historien om den sjöoperativa Helikopter 14 slutar inte här utan det är nu den börjar, sa Dan Ohlsson.

HKP 14, version F har taktisk radar för ytspaning samt sonarer för spaning under vatten, två viktiga funktioner för ubåtsjakt. Det är tio år sedan som Försvarsmakten senast hade en helikopter som kunde flyga med dopp-sonar och taktisk radar så ➤

FÖRBANDSCHEFER FÅR STÖD

Vägen till visionen tas fram.

Diskussioner på Karlberg.

Under två dagar i början av februari samlades Försvarsmaktens förändringskoordinatorer på Karlberg. Dessa ska vara stödet till sina respektive förbandschefer i arbetet med det fortsatta arbetet för att nå Försvarsmaktens framtidsbild och vision.

ÖB Micael Bydén poängterade i sin inledning vikten av förändringskoordinatorernas arbete.

– Vår resa mot framtiden har många och svåra utmaningar som vi på ett strukturerat sätt måste ta hand om efter hand, men vi måste samtidigt internt öka förtroendet för vår förmåga och vara stolta över våra unika kompetenser, utan vår personal är vi ingenting, säger han.

Under dagarna gavs många tillfällen att diskutera. Alla var överens om att nu gäller det att gå från ord till handling. En del förband har redan startat. LSS

tänker till exempel genomföra en workshop för nära hundra av sina chefer i april. MHS H har också dragit igång sitt arbete och haft chefsamlingar.

Vid träffen diskuterade även FM Vind som planeras genomföras under våren. Det som är nytt är att resultatet på ett annat sätt ska användas i förändringsarbetet. Varje chef med personalansvar kommer att få sitt resultat som arbetslaget ska arbeta vidare med. Det kommer finnas en arbetsmetod som gör det enklare att tillsammans i arbetslagen diskutera och lyfta fram vad vi kan påverka för att nå våra mål.

Förändringsarbetet är långsiktigt och därför kommer förändringskoordinatorerna träffas regelbundet för att utbyta erfarenheter och information och utveckla ny kunskap i förändringsarbetet.

Text Kristina Åstrand-Bohman/Info

I KORTHET

den förmågan är mycket efterlängtat. Björn Palander är taktisk koordinator och en av en handfull som är kvar från den tiden och har erfarenhet av att jobba med den typen av sensorer.

– Nu ska vi öva för att återta den förmågan och med dagens teknik kommer den att bli mångfaldigt slagkraftigare.

Senare under första halvåret kommer också den andra av nio beställda HKP 14F att levereras.

RODDIGT

VÄRLDSMÄSTARE I RODDMASKIN

På F 17 i Kallinge återfinns en världsmästare: Cecilia Velin, som i höstas slog världsrekordet på 500 meter i roddmaskin. Nu satsar hon på sommar-OS i Tokyo om fyra år – och då i rodd.

En skön kontrast till de tunga, mentalt prövande långpassen vid roddmaskinen.

– Det är en utmaning varje gång. Sitta och stirra in i en vägg i 90 minuter och inte komma någonstans, säger Cecilia.

Hon är till vardags flygplatsman på Blekinge flygflottill, en tjänst som är såväl fysiskt som psykiskt krävande. För att vara förberedd och tränad för uppgiften tillbringar Cecilia mycket tid i det gym som finns i beredskapsbyggnaden.

LEDNING

SVENSK LEDNING I OPERATION ATALANTA

Sedan den 21 januari har Sverige återigen en ledande befattning i Operation Atalanta, den marina insats utanför Somalia som pågått sedan 2008. Flottiljamaral Jonas Wikström är i och med befattningen som Deputy Operations Commander den näst högsta chefen för ope-

SNART ETT HALVÅRTUSENDE UNGA

Det började med '16 smocke* unge karlar' för 495 år sedan – grunden till det som i dag är Livgardet. Den 14 januari 1521 valde nämligen allmogen i Dalarna Gustav Vasa till hövitsman och såg till att han fick sexton snygga dalkarlar som livvakter. När sedan Gustav Vasa blev kung två år sena-

re, var hans livgarde på plats. Därmed är Livgardet världens näst äldsta militära förband – Vatikanstatens Schweizergarde firar 510 år i år. Och nej, det var inte Michelangelo som designade Schweizergardets färggranna uniform – det är bara en myt.

(*smocke motsvarar ungefär stilig på 1500-talssvenska)

TWEETEN

En del av Försvarsmaktens medarbetare, som Herr Flax har fortfarande förmågan att se det stora i det lilla. Andra, som den avhoppade miljöpartistiska kommunpolitikern Josefin Utas drömmer om att en gång få bli medarbetare i myndigheten.

Herr Flax @HerrFlax · 1 tim
 Guidkant i jobbvardagen: Använder ett par nya ståigrå strumpor för första gången! #svfm

RETWEETS	GILLADE
2	13

Josefin Utas @JosefinUtas · 13 tim
 Jag misstänker starkt att jag någon gång i mitt liv kommer att jobba inom @Forsvarsmakten. It is my destiny! #ödet #svfm

I KORTHET

rationen och den befattningshavare som leder den dagliga verksamheten.

Det är första gången Sverige be-mannar den här befattningen och det i ett läge där den framtida inriktningen ska formas inte bara för operationen utan också även för den maritima verksamheten i området.

– Hotet om piratverksamhet kvarstår i området och vår målsättning är att operationen ska inriktas för en långsiktig och hållbar lösning för fortsatt maritim säkerhet i området, säger Jonas Wikström.

Operation Atalanta är en framgångsrik operation där antalet faktiska piratattacker, försök till piratattacker eller misstänkt verksamhet till sjöss har minskat. Den senaste attacken där ett handelsfartyg kapades var 2012.

UTBILDNING

UTBILDNINGSINSATS I MALI FÖRÄNDRAS

Nyligen avslutade EUTM, European Union Training Mission, utbildningen av den sjunde maliska bataljonen i Koulikoro. Bataljonen kommer nu omgruppera till norra Mali för att där lösa uppgifter under nio månader.

– Det har varit en intensiv tid. Vi vet vilka svåra uppgifter soldaterna kommer att möta i norra Mali och mina instruktörer har gjort allt de har kunnat för att lära soldaterna hantera dessa situationer, säger Fredrik Lindgren, chef för NBTT, Nordic Baltic Training Team. NBTT-kompaniet består av träningsteam från Sverige, Finland, Estland, Lettland samt Litauen.

Nu utbildas den åttonde bataljonen, som är den sista maliska bataljonen som kommer att utbildas under inestående mandat. Efter genomförd utbildning kommer utbildningsinsatsen i Mali troligen att förändras. Inriktningen just nu är att flytta utbildningen från Koulikoro till regionala huvudstäder och där stödja den maliska armén med utbildning och rådgivning.

I KORTHET

RÄTTVIST

JÄMNSTÄLLDHET SKAPAR EFFEKTIVITET

NOAK är ett nätverk för kvinnliga anställda i Försvarsmakten som driver frågor kring jämställdhet och jämlikhet. På Skaraborgs regemente finns en styrgrupp för NOAK som leder arbetet och i den ingår Jenny Landberg. Nyligen samlades styrgruppen för en eftermiddag tillsammans där de summerat det arbete som gjorts hittills och vad de vill gå vidare med.

– Forskning visar att jämställda grupper är mest effektiva och hos oss finns inget utrymme för ineffektiva grupper. Det innebär för stora risker, säger Jenny Landberg. Och regementschef Fredrik Ståhlberg instämmer.

– Det är angelägna frågor för att vi med kompetent personal ska utveckla våra krigsförband. Viktigt för jämställdheten i Försvarsmakten och för operativ effekt, säger han.

OMBYGGNAD

HÖGVAKTSFLYGELN RENOVERAD

I mer än ett års tid har högvaktsflygeln vid Stockholms slott renoverats, som en del av slottets mångåriga fasadrestaurering. I början av februari invigdes översta våningens nya logement och bottenvåningens nya matsal och kök. De som fick äran att klippa banden var generalmajor Håkan Pettersson, stabchef för kungens stab samt överste Christer Tistam, förbandschef för Livgardet tillika kommandant i Stockholm. Ett stort fokus har lagts på att förbättra arbetsmiljön. Väggar i gamla logement har slagits ut och återställts, som det till viss del såg ut för ett par hundra år sedan. Det är högt i tak och ljuset faller naturligt genom de stora fönstren.

PÅ NY POST

Kommendör **Jonas Wikström**

placeras som vaktfri adjutant till H.M. Konungen från den 1 januari 2016.

Kommendör **Bengt Lundgren**

placeras som vaktfri adjutant till H.M. Konungen från den 1 januari 2016.

Överste **Per H Nilsson** placeras

som vaktfri adjutant till H.M. Konungen från den 1 januari 2016.

Överste **Mikael Christoffersson**

placeras som vakthavande adjutant till H.M. Konungen från den 1 januari 2016.

Överstelöjtnant **Claes Naréus**

placeras som vakthavande adjutant till H.M. Konungen från den 1 augusti 2016.

Regeringen har beslutat att

förlänga **Per-Olof Stålesjö** som Försvarsmaktens Personaldirektör tillsvidare, dock längst till och med 30 juni 2016.

Försvarsmakten tillförordnar

konteramiral **Anders Grenstad** som insatschef vid Högkvarteret, under perioden 29 januari 2016 och intill Regeringen fattat beslut om ny insatschef.

Försvarsmakten ställer överste

Pär Zakariasson till C Insats förfogande som *Spokesperson Resolute Support Mission* i Kabul, Afghanistan under perioden 1 juli 2016 och tillsvidare, dock längst till och med 31 mars 2017.

Försvarsmakten placerar **Klas**

Jonsson till Flyginspektionens förfogande vid Högkvarteret, från och med 1 februari till 31 maj 2016.

Försvarsmakten placerar överste **Ulf**

Siverstedt till fortsatt förfogande till C INSATS för tjänstgöring som *Mission Deputy Commander* med placering i Mogadishu, Somalia som längst till 10 maj 2016.

Försvarsmakten ställer överste

Michael Cherinet till FMV

förfogande för tidsbegränsad

anställning som yrkesofficer från och med 1 mars 2016 och tillsvidare, dock längst till och med 28 februari 2019. Vid tillträdet på befattningen befordras Cherinet till brigadgeneral

Försvarsmakten placerar överste

Lars Helmrich som chef Skaraborgs Flygflottillj under perioden 1 mars 2016 och tillsvidare, dock längst till och med 30 september 2020.

Försvarsmakten placerar överste

Matthias Landström vid Must Säkerhetskontor, Högkvarteret från och med 1 april 2016 och tillsvidare, dock längst till och med 31 mars 2020.

Försvarsmakten placerar överste

Urban Rettig som C OPL vid Must, Högkvarteret från den 1 maj 2016 och tillsvidare, dock längst till och med 31 mars 2020.

Försvarsmakten placerar överste **Ulf**

Landgren som *Partner Nation Liaison Rep/Nat LNO US Joint Staff*, J6 vid Nato ACT & US JCS i Norfolk, USA från och med den 20 juni 2016 till och med 30 juni 2018, med option på ytterligare ett år.

Försvarsmakten placerar överste

Hans Illis Alm som *Swedish Senior National Representative and Chairman of the Coalition*, USCENCOM i Tampa, USA under perioden 1 juli 2017 och tillsvidare, dock längst till och med 30 juni 2018. Försvarsmakten konstituerar Alm under tjänstgöringen vid USCENCOM till brigadgeneral.

Försvarsmakten ställer överste **Lars**

Karlsson till C Insats förfogande som *Deputy Commander Sector West* i Mali (Minusma) i Timbuktu, Mali från den 14 september 2016 intill den 18 september 2017.

PORTRÄTTET

(LAST)MÄSTARE PÅ MAKI

”Jag tror att det blir svårt att sälja sushi med surströmming som topping.”

” DET KANSKE finns folk som tycker att det är märkligt att åka till Japan och utbilda sig till sushikock som hobby. Men sushi är ju så gott, jag tröttnar aldrig på sushi. Och så ville jag lära mig något jag kunde ha användning av i framtiden. Därför öppnar jag och frun i slutet av mars en liten restaurang-café-butik där vi bor, där jag kan få leva ut som sushikock.

Efter arbetstid förstås, för jag vill inte sluta på F7.

I juli 2014 åkte jag till Japan för att gå en åtta veckor lång utbildning på Tokyo Sushi Academy för att bli certifierad sushikock. Då var jag den första svensken att gå den utbildningen och jag blev också den första svensken att bli godkänd och få certifikatet.

Utbildningen var verkligen tuff men oerhört spännande. Bara att få vistas i Japan, som är sushins hemland, var en häftig upplevelse och det var såklart i Tokyo som jag åt den godaste sushin jag någonsin ätit. Att laga sushi handlar om så mycket mer än bara maten och råvarorna. För japanska sushikockar, eller sushimästare, är det en konst att tillaga sushi. Det ligger en stor yrkesheder i själva beredningen av råvarorna.

DET FINNS FAKTISKT en del likheter mellan att laga sushi och jobba som lastmästare på Hercules, inte minst den nog-

grannhet som krävs i båda rollerna och förmågan att kunna planera varje steg från början till slut. Men än så länge har det inte varit tal om att förena de båda rollerna och börja servera min hemlagade sushi på flygplanen.

Jag har börjat experimentera lite med svenska råvaror och jag är ju norrbottning från början, men trots det tror jag att det blir svårt att sälja sushi med surströmming som topping. I alla fall här nere i Sätenäs. Men jag försöker göra så mycket som möjligt av tillbehören själv och har bland annat gjort min egen inlagda ingefära. Min sushi är väldigt uppskattad, både av kollegor och familj. Förutom min ena son, Han gillar inte sushi överhuvudtaget.”

Text *Therese Fagerstedt/Info*

Foto *Privat*

URBAN LUNDBERG

Jobbar som: Lastmästare på Hercules på F7.

Ålder: 54 år.

Familj: Frun Cecilia, 2 egna barn och två bonusbarn.

Viktigast med sushi:

”Riset. Det är basen i sushi och också den viktigaste ingrediensen. Men det är också särskilda tekniker för hur man ska filéa fisken och skära grönsakerna. Det är som att måla en tavla eller som att spela piano, man rör fingrarna på ett speciellt sätt.”

Tre tveksamma Tokyobor
och en lycklig lastmästare.

Text *Pia Ohlén/Info* Foto *Jimmy Croona/ComCam* Illustration *Raymond Biesinger*

ENKLARE OCH **EFFEKTIVARE**

90 procent av
medarbetarna på FMTIS
är civilanställda.

” DET ÄR EN STYRKA att all kompetens nu finns samlad inom ett och samma förband. Det underlättar för utbyte av kunskap och det blir smidigare att lösa uppgifterna när vi tillhör samma förband. Det här kommer att bli bra”, säger Konrad Kyander, teleingenjör på teleavdelningen i Enköping.

Det är Konrad och hans kollegor som ansvarar för att satellitkommunikationen fungerar på de platser där Försvarsmakten har verksamhet, både nationellt och internationellt. I jobbet ingår både underhåll, felsökningar och reparationer av parabolantennerna som är mellan en halv meter och fyra meter i storlek. Parabolen, som tar från 10 minuter och uppåt att sätta upp, gör det möjligt att leverera flera olika tjänster via satellit, det kan handla om telefoni, internet och FMIP.

– Jobbet är varierande, jag reser mycket och får ofta komma med kreativa lösningar för att

– I och med bildandet av förbandet är första steget taget och vi har ett fortsatt uppdrag att utveckla organisationen fram till 2020. Det kommer att kräva mycket arbete på alla nivåer, men med all kompetens och driv inom förbandet är jag optimistisk. Mitt budskap till medarbetarna är att lusten att lyckas måste vara större än rädslan att misslyckas.

För Mikael Åkerström, som delar sin arbetsplats mellan Örebro och Enköping liksom övriga staben, är nu högsta prioritet att sätta sig in i verksamheten och besöka medarbetarna över hela landet för att informera om nya riktningen för FMTIS. Att inrätta en ny lednings- och styrningsmodell står också på agendan. Och det saknas inte utmaningar.

En av utmaningarna är rekryteringsbehovet av it- och nätverksspecialister. Här konkurrerar Försvarsmakten med övriga arbetsmarknaden om den bästa kompetensen.

” MITT BUDSKAP TILL MEDARBETARNA ÄR ATT LUSTEN ATT LYCKAS MÅSTE VARA STÖRRE ÄN RÄDSLAN ATT MISSLYCKAS. ”

åtgärda ett fel innan reservdelarna är på plats, säger Konrad Kyander. Han har militär bakgrund, något som är ovanligt inom förbandet där över 90 procent är civilanställda specialister.

STÖRST I FÖRSVARSMAKTEN

SEDAN ÅRSSKIFTET ÄR det FMTIS som har helhetsansvaret för samtliga ledningsstödsystem för både insats- och verksamhetsledning i fred, kris och krig. Förbandet finns på ett 30-tal orter med omkring 1 400 medarbetare.

– Genom att sammanföra drift och förvaltning i en och samma organisation når vi synergier genom bland annat kortare ordervägar. Vi blir effektivare och målet är att öka den operativa förmågan. Jag har fått mycket positiv respons att vi nu är igång och för den vanlige användaren ska det inte märkas någon skillnad, säger Mikael Åkerström, förbandschef för FMTIS.

Han understryker dock att det återstår mycket arbete innan alla bitarna är på plats.

– Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare för våra målgrupper och vi satsar mycket på utbildning. Inom kort startar vi arbetet med att ta fram en personalförsörjningsstrategi hur vi ska attrahera och rekrytera de bästa it- och nätverksspecialisterna. Vi behöver också bli bättre på att rekrytera soldater, specialistofficerare och officerare, gärna med ledningssystemskompetens, säger Håkan Petersson, ställföreträdande förbandschef.

ÖVERVAKAR BRANDVÄGGEN

EN AV HUVUDUPPGIFTERNA för FMTIS är att övervaka och säkerställa att de strategiska näten och radarfunktionerna fungerar och att informationen skyddas mot yttre hot. Försvarsmakten utsätts för riktade IT-angrepp varje dag. Bakom skyddsrumsdörrar i en RÖS-skyddad miljö sitter Teledriftcentralen, TDC, som övervakar brandväggen mot omvärlden så att inget otillbörligt släpps in. Året runt, dygnet runt pågår övervakningen och bemanningen varierar beroende på

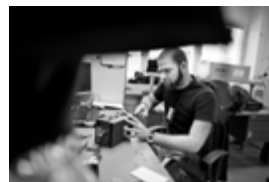

Anna-Christina Kymmer
trivs på nya jobbet.

Martin Strömquist
övervakar verksamheten
i TDC.

Martina Fransson arbetar
som nätverkstekniker
på FMTIS.

omvärldsläget och beredskapsläget.

– Vi håller en mycket hög säkerhetsnivå jämfört med andra företag och verksamheter utanför Försvarsmakten. säger Martin Strömquist, lednings-systemofficer som arbetar med drift och övervakning inom TDC.

På frågan hur det kommer sig, svarar han med glimten i ögat: ”det beror på att vi har världens mest gnälliga säkerhetstjänst.”

– Det är bra, det gör att vi hela tiden måste stå på tå och hålla högsta säkerhetsnivå, säger Martin Strömquist.

RÖSTEN UTÅT

ÄVEN TELEFONI ÄR ett av det nya förbandets ansvarsområden. Den som ringer Försvarsmaktens växel kan mötas av Anna-Christina Kymmer. Hon

alla delar. Men vi har många verktyg till hjälp och vi hjälper varandra. Det känns positivt att vid 58 års ålder byta jobb och bli så väl omhändertagen, säger hon.

Försvarsmaktens svarsställen finns i Örebro och Karlsborg och de svarar på samma växelnummer. Svarsställena ingår i sambandsenheten som förutom telefonitjänsten har som huvuduppgift av att stödja Högkvarteret avseende signalskyddstjänst och hanterar mobiltelefonin inom Försvarsmakten.

Sambandsenheten ansvarar också för taktiska datalänkar.

MERA VI

ÄVEN NÄTVERKSTEKNIKER Martina Fransson arbetar med drift och övervakning, men då inom Network Operations Center, NOC, i Arboga.

”VI HAR VÄRLDENS MEST GNÄLLIGA SÄKERHETSTJÄNST. OCH DET ÄR BRA”.

är en av 20 telefonister på Försvarsmaktens svarsställen som tar emot samtal som kommer via Försvarsmaktens växelnummer. Med hundratals samtal per telefonist och dag är trycket på växeln stundtals högt.

– Mest märker vi det på måndagarna då många ringer, och när det är en speciell händelse, säger Anna-Christina Kymmer, som är nyanställd sedan sex månader och närmast kommer från SOS Alarm.

– Jag trivs bra, de allra flesta som ringer in är trevliga. Ibland får jag vara lite av detektiv som när jag endast får förnamnet på den person man söker. I början var det svårt med alla förkortningar och att kunna organisationens

FÖRSVARSMAKTENS TELEKOMMUNIKATIONS- OCH INFORMATIONSSYSTEMFÖRBAND

Kortnamn: FMTIS

Bildades: 1 januari 2016

Chef: Överste Mikael Åkerström

Huvudort och arbetsställen: Örebro, finns på 30-talet platser över hela landet.

Består av: tidigare Försvarsmaktens telenät- och markeleleförband (FMTM), Operativ Ledningsteknisk bataljon (Op Ledtekbatt, FMLOG), och Systemförvaltningsenheten (SFE, FMLOG).

Uppgift: Leder, prioriterar, underhåller och förvaltar Försvarsmaktens strategiska nät.

Vägen in: Ring 40600 för felanmälan, IT och telekomtjänster, användarstöd och teknisk support.

Med hjälp av flera dataskärmar följer hon driftläget och kan snabbt agera när någonting är fel i en switch eller brandvägg. Om hon själv inte kan lösa ärendet lägger hon ett ärende till någon av genomförandeenheterna eller TDC.

– Jobbet är kul och tempot är högt. Det är mycket förändringar och utveckling hela tiden vilket skapar stora möjligheter, säger hon.

Än så länge har hon inte märkt någon större skillnad av att tillhöra FMTIS, men hon ser fram emot ett närmare samarbete med TDC.

– Vi ska snart ha gemensamma temadagar. Det känns som att det blir mera vi, säger Martina Fransson. ◀

SÄKERHET

SÄKRARE CYBERMILJÖ

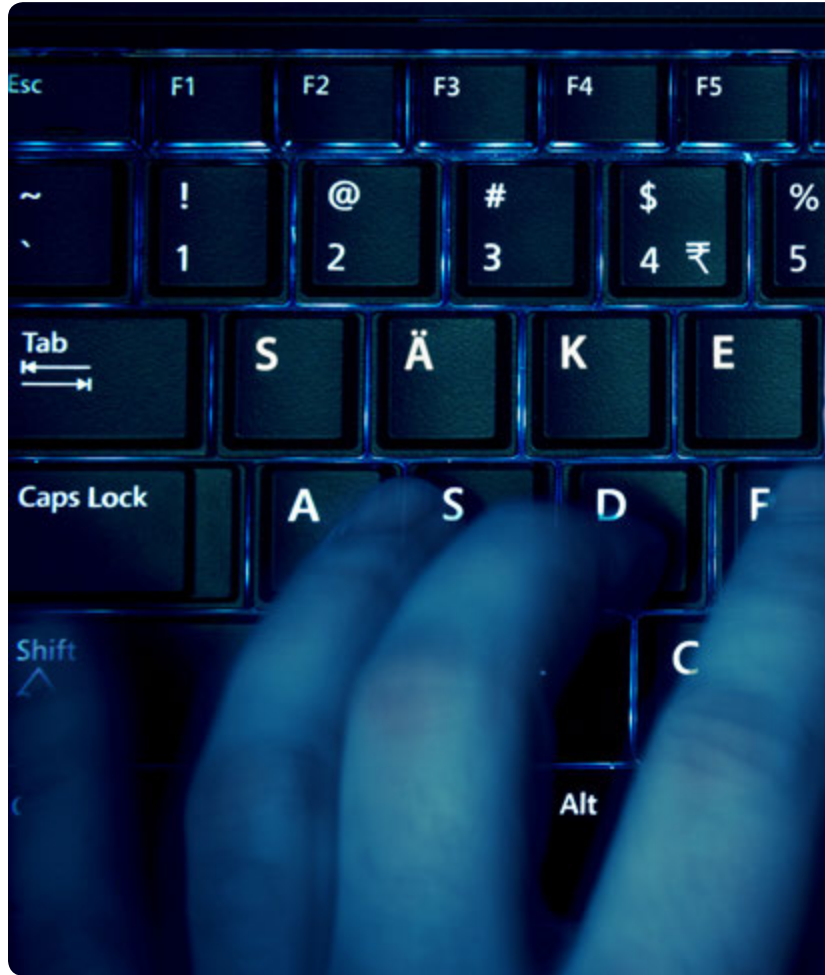
Under flera års tid har det pågått ett intensivt arbete för att utveckla Försvarsmaktens cybersäkerhet. Snart kommer resultaten märkas för medarbetarna.

UNDER ÅRET BLIR det förändringar i din FM AP-dator som bland annat gör att du kommer att kunna hantera hemliga handlingar. Med de nya funktionerna följer nya krav på säkerhetsmedvetenhet hos dig och alla andra som använder Försvarsmaktens datorer. Johan Strömquist är programchef för cybersäkerhet i Försvarsmaktens. Han menar att Försvarsmaktens personal är den avgjort viktigaste resursen för att allt ska fungera som det är tänkt.

– Om någon försöker förstöra eller hacka sig in i något av våra IT-system har vi teknik för att se och hantera det. Men utöver det har vi en enorm resurs i våra runt 20 000 medarbetare. Om du upptäcker något som verkar konstigt eller misstänkt när du arbetar i din FM AP ska du alltid, förutom att ringa FM ServiceDesk, rapportera det till din chef eller till den som är säkerhetsansvarig på ditt förband, säger han.

NYA FUNKTIONER I DIN BURK

JOHAN ARBETAR tillsammans med både experter inom Försvarsmakten och konsulter, med att se över Försvarsmaktens cybersäkerhet i stort. En del i detta är att utveckla nya funktioner i din FM AP-dator. När den nya tekniken är på plats blir det möjligt att spara hemliga handlingar, upp till

informationssäkerhetsklass HEMLIIG/RESTRICTED, samt att skicka dessa med epost. Nya funktioner som förhoppningsvis kommer underlätta många arbetsdag, men som också ställer krav på alla anställda.

– Vi kommer att kunna hantera känslig information i våra datorer vilket gör att vi också måste vara mer säkerhetsmedvetna, förklarar Johan

Strömquist.

DATORN – NU EN HEMLIIG HANDLING

MED DE NYA möjligheterna följer nytt ansvar. Det kan till exempel handla om att du måste börja låsa dörren till ditt arbetsrum, eller låsa in datorn i en specialutformad låda när du inte är på plats. Det blir också striktare regler kring vilken typ

I FÖRSVARSMAKTEN

Johan Strömquist.

av USB-minne du får använda i datorn, eller vilken projektor du får koppla den mot. Alla medarbetare kommer att genomgå en utbildning på ungefär en halv dag innan de får börja använda de nya funktionerna.

– Allt du ansluter till din arbetsdator måste vara godkänt. Och själva datorn ska behandlas som en hemlig handling, säger Johan Strömquist.

SMIDIGARE OCH SMARTARE

ARBETET MED ATT bygga de robusta och säkra IT-system som krävs för att hanteringen av hemliga handlingar i våra datorer ska bli möjliga pågår för fullt och görs etappvis. En som ser fram mot resultatet är chefen för produktionsledning, Anders Silwer.

– Möjligheten att vi kan hantera hemliga handlingar

direkt i våra arbetsdatorer är en förmågehöjning för Försvarsmakten. Dessutom kommer det att underlätta vår arbetsdag betydligt. Att vi samtidigt som vi inför dessa nya möjligheter också ser över cybersäkerheten i stort och säkerhetsmedvetenheten hos våra anställda är en självklarhet, säger han. ◀

Text **Lena Parkvall/Info**

TRYGGARE TILLSAMMANS

Text Dag Enander/Info Illustration Mats Jerndahl Foto Guillaume Louyot&CRM/Shutterstock

Säkerhetsläget i Sverige och omvärlden skapar nya utmaningar för polisen. Därför kan Försvarsmakten vara ett stöd med vissa förmågor – men vilka? Försvarets forum reder ut vilka lagrum som gäller och vilka resurser som kan ställas till polisens förfogande.

HELIKOPTERTRANSPORTER. Ammunitionsröjning. Men också specialförband, militärpolis och bombskydd. Allt det är exempel på stöd som Försvarsmakten kan ge till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen.

– Det är en av våra uppgifter, att med befintlig förmåga, beredskap och resurser bistå samhället och andra myndigheter vid behov. Vi har unika kompetenser och resurser som under vissa omständigheter kan ställas till polisens förfogande, till exempel vid olyckor, kriser eller terroristbekämpning. Men detta måste vara lagreglerat, säger Jonas Karlsson på Ledningsstaben på Högkvarteret.

Lagarna han syftar på är lagen

(2003:778) om skydd mot olyckor, förordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet ("stödförordningen") och lagen (2006:343) om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terroristbekämpning. Dessutom finns det ett regeringsbeslut från 2013, Regeringsbeslut 28 som uppdrar åt Försvarsmakten att med kort varsel kunna stödja polisen med medeltung helikopter där det är av större vikt för genomförandet av en polisiär insats.

– Ett exempel på ett annat stöd till samhället än till polisen är stödet till Migrationsverket, som lämnas inom ramen för stödförordningen. Här har vi stöttat med stabspersonal vid Migrationsverkets regionalkontor.

TRANSPORTER OCH EFTERSÖK

OCH REDAN I DAG stödjer Försvarsmakten Polismyndigheten inom en rad områden. Under förra året deltog Försvarsmakten i 70-talet personeftersök, huvudsakligen med hemvärnsförband men i några fall med

Jonas Karlsson.

”DE SKA HA LÄMPLIG UTBILDNING OCH ERFARENHET. UTBILDNINGEN TILLHANDAHÅLLS AV POLISMYNDIGHETEN.”

helikopter. Ett 20-tal ammunitionsröjningsinsatser genomfördes också.

– Dessutom har vi medeltung helikopterkapacitet i beredskap dygnet runt, året om till stöd för Polismyndigheten enligt Regeringsbeslut 28.

Här handlar det om möjligheter att stödja med transporter vid polisinsatser mot grov brottslighet. Försvarsmaktens personal får vid sådana stödinsatser inte ta större risker än polisen är skyldig att göra och inte heller bruka våld eller tvång mot enskilda individer.

GEMENSAM KAMP MOT TERROR

LITE ANNORLUNDA ÄR det åberopade lagrummet för stöd är lagen om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terroristbekämpning. Här kan Försvarsmaktens personal ha rätt att använda våld och tvång mot enskilda.

– Men bara om regeringen lämnat sitt medgivande, ingripandet kräver resurser av ett slag som varken Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen har tillgång till och stödet behövs för att förhindra en handling som kan klassificeras som ett terroristbrott enligt

lagen för detta.

Regeringens medgivande krävs dock inte i brådskande fall, som kan innebära fara för människors liv eller hälsa eller omfattande förstörelse av egendom. I dessa fall kan Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen ställa sin begäran om stöd direkt till Försvarsmakten.

Och bara en person i Försvarsmakten kan fatta beslut om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terroristbekämpning: ÖB Micael Bydén. Dessutom finns det krav på vad Försvarsmaktens personal ska

kunna för att delta i en sådan stödinsats.

– De ska ha lämplig utbildning och erfarenhet. Utbildningen tillhandahålls av Polismyndigheten och innebörden av den är att de av Försvarsmaktens personal som genomgått den är att de erhåller polismans befogenheter, det vill säga de rättigheter som en polis har enligt polislagen, säger Jonas Karlsson.

STÖD VIA STÖDFÖRORDNINGEN

FÖRUTOM STÖD VID större olyckor och skydd mot sådana, kan också Försvarsmakten komma att ge stöd till det civila samhället enligt stödförordningen från 2002. Här omfattar stödet statliga myndigheter, kommuner och landsting – och får lämnas endast om Försvarsmakten har de lämpliga resurserna och inget hinder föreligger för dess ordinarie verksamhet.

– Här får Försvarsmaktens personal inte användas i situationer där det finns risk att våld eller tvång mot enskilda måste brukas. Och det får inte heller föreligga risk att vår personal kan komma till skada. Vår uppgift är att försvara Sverige, värna svenska intressen och främja säkerhet. Därför är det självklart att stödja samhället när det utsätts för svåra påfrestningar, säger Jonas Karlsson. ◀

BAKGRUND: SOLDATER PÅ GATORNA – SÅ FUNGERAR DET I ANDRA LÄNDER & I SVERIGE

Redan innan terrordåden i Paris den 13 november förra året fanns det gott om patrullerande soldater i den franska huvudstaden, både till fots och i uppmärkta hyrbilar. De deltog då i Operation Sentinel, som startade efter attacken mot tidningen Charlie

uppgifter i samhället.

I resten av Europa är det ovanligare, precis som i Sverige. Här har det en historisk förklaring i dödsjutningarna i Ådalen 1931. Då fanns ingen statlig polis som kunde förstärka den kommunala, som var förbjuden att ingripa utanför sin egen kommun.

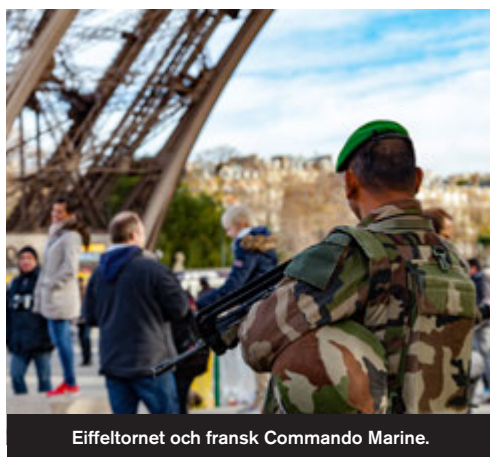
Belgiska soldater och belgisk polis.

”DET ÄR SJÄLVKLART ATT STÖDJA SAMHÄLLET NÄR DET UTSATTS FÖR SVÅRA PÅFRESTNINGAR.”

Hebdo i januari 2015.

Detsamma gäller för till exempel Belgien, där militära enheter lämnar direkt och synligt stöd till polisen till exempel på Bryssels gator. I båda länderna, liksom i flera sydeuropeiska länder finns det historiskt täta band mellan polis och militär: franska Gendarmeri Nationale, italienska Carabinieri och spanska Guardia Civil är tre exempel på militära enheter med polisiära

Därför kallades militär in på länsstyrelsens anhållan för att förhindra kravaller. Efter ett omtvistat händelseförlopp öppnade militären eld mot ett demonstrationståg och fem människor avled. Ådalskommissionen kom fram till att det var olämpligt att använda sig av militär personal vid kravaller på grund av konsekvenserna. Dessutom infördes en statlig polis 1933.

Eiffeltornet och fransk Commando Marine.

KADETT

Text David Bergman/LedR Foto Jimmy Croona/ComCam

ADRENALINHÖJARE PÅ 400 METER

PERSONLIG UTVECKLING BÖRJAR
DÄR KOMFORTZONEN SLUTAR ...

Hur testar man hur blivande officerare hanterar den extrema stress som strid innebär? Ett sätt är att låta dem hoppa fallskärm – något som Försvarmaktens kadetter fått göra i 60 år.

EN AV DE STORA utmaningarna i att utbilda militära chefer har alltid varit att förbereda dem för den extrema påfrestning som striden innebär. De som uppvisar osäkerhet i avgörande situationer kan komma att skada sig själva och underställa genom att fatta dåliga beslut eller inga beslut alls. Chefer som däremot har förmågan att behålla lugnet, även under svåra påfrestningar, kommer att kunna fatta väl grundade beslut även när de ställs inför extrema situationer.

Inom Försvarsmakten finns ett antal utbildningar som syftar främst till personlig utveckling framför att lära ut specifika färdigheter. Den kanske mest kända av dessa är den så kallade kadettkursen där officersaspiranter ges en grundläggande fallskärmsutbildning vid Fallskärmsjägarskolan, FJS, i Karlsborg. Att hoppa fallskärm är en intensiv och för många skrämmande upplevelse. Under utbildningen tvingas kadetterna gå utanför den komfortzon där de känner sig trygga. De lär sig att överkomma en betydande upplevd risk och kontrollera eller undertrycka känslor som rädsla och ångest för att kunna prestera vad som förväntas av dem.

BÖRJADE SOM EN BELÖNING

DET VAR CHEFEN för kadettkompaniet Nils Engelheart, som 1956 var initiativtagare

till att låta sina kadetter genomgå fallskärmsutbildning. Engelheart kom till Karlsborg direkt från befattningen som chef för FJS och utnyttjade fallskärmskursen som en belöning. Bland över 80 frivilliga togs 10 kadetter ut som utmärkt sig genom spänst och framstående studieresultat. Åren som följde fortsatte traditionen och konkurrensen om de få platserna var hård. Då Nils-Ivar Carlborg, Fallskärmsjägarskolans grundare, 1964 blev chef för Krigsskolan Karlsborg var en av hans första åtgärder att anstå om att fallskärmskursen i Karlsborg skulle inrättas som en officiell del av officersutbildningen, vilket beviljades. Sedan dess har kadettkursen med vissa variationer varit en del av Officershögskolans och senare Militärhögskolans grundläggande officersutbildning.

60 ÅR – TUSENTALS HOPP

DEN 22 FEBRUARI 2016 är det exakt 60 år sedan de första kadetterna genomförde sitt första fallskärms hopp. Kursen har haft vissa uppehåll, både på grund av tidsbrist på Karlsborg och resursbrist hos fallskärmsjägarerna, men har alltid upptagits igen. Fallskärmsutbildningens positiva effekter framgår av vittnesmålen från många årskullar av kadetter, men även av internationell forskning. Att hoppa fallskärm är en intensiv och för många skrämmande upplevelse. Hopparen lär sig att kontrollera eller undertrycka den

ÖVNINGARNA.

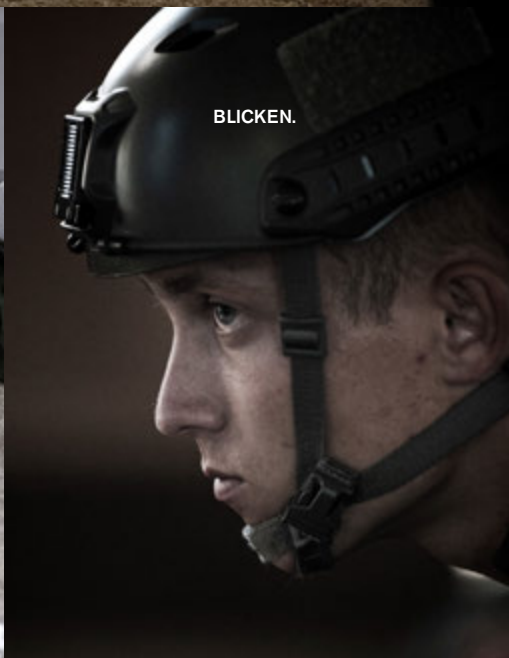

TANKARNA.

VILAN.

BLICKEN.

KADETT

STEGET ÄR TAGET.

rädsla och ångest som de flesta ofrånkomligen upplever. Vad som skiljer denna från andra militära utbildningar är att den har en överspridningseffekt. Tilltron associerad till att klara av en svår uppgift ger en överspridning att uppgifter med liknande eller ökande svårighetsgrad kan genomföras på samma sätt. Dessa personliga kvalitéer ger individen goda förutsättningar att utveckla och utöva ett gott ledarskap gentemot andra.

FORSKNING PÅ FALLSKÄRM

DET FORSKNINGSPROJEKT SOM FÖR NÄRVARANDE PÅGÅR är ett samarbete mellan Försvarsmakten och psykologiska institutionen vid Stockholms universitet och syftar till att närmare undersöka effekterna av fallskärmsutbildning för officerskadetter. Under två år har kadetterna från officersprogrammet följts genom sina fallskärmsutbildningar. Data har insamlats i syfte att kunna se effekter under utbildningens gång men även huruvida denna håller i sig över tid. Även kurserna för fallskärmsjägarna och specialförbanden har följts i syfte att se vilka skillnader som finns mellan de som använder fallskärmen primärt som ett infiltrations-sätt och de som använder den som ett verktyg för personlig utveckling. Resultaten kommer sannolikt bidra med ytterligare insikt i hur denna och liknande utbildningar kan användas för att på bästa sätt förbereda framtida chefer för sina kommande uppgifter. ◀

Jenny Burman: "Jag har aldrig varit med om något så adrenalinfyllt i hela mitt liv."

FEM FAKTA OM FALLSKÄRMSHOPPING

Världens högsta fallskärmshopp

gjordes av Alan Eustace den 24 oktober 2014. Eustace, till vardags vice vd på Google hoppade då från en specialbyggd ballong i en lika specialbyggd dräkt från 41 419 meters höjd – alltså 41 kilometer upp. Trots topphastigheter på 1300 km/h tog det 15 minuter innan han landade, närmare 100 kilometer från

platsen ballongen lyfte från.

Världens första fungerande fallskärm designades redan 1485 av geniet Leonardo da Vinci. Att skissen verkligen fungerar visade fallskärms-hopparen Adrian Nicholas år 2000. Då hoppade han från drygt 2000 meters höjd med en enkel fallskärm byggd helt efter da Vincis skiss.

– Det krävdes

ett av de största genier som levt för att designa den här, men det krävdes också 500 år för att hitta någon med tillräckligt liten hjärna för att testa designen på riktigt, var Nicholas kommentar efter hoppet.

Världens lägsta fallskärmshopp inomhus skedde 1990, då BASE-fallskärmshopparen Russell Powell hoppade från

balkongen i St Pauls-katedralen i London. Höjden? 31 meter! BASE är en förkortning för de engelska orden för Building, Antenna, Spanss, Earth (byggnader, antenner, brospann, mark).

Världens största luftlandsättning (under samma dag och på en plats) var Operation Varsity – över 16 000 fallskärmsjägare fälldes kring

tyska Wesel den 24 mars 1945. Vid Operation Market Garden, utförd i september 1944 deltog över 40 000 allierade fallskärmsjägare.

Vinrött är den traditionella internationella baskerfärgen för fallskärmsjägare – med ett viktigt undantag: ryska fallskärmsjägare bär istället en ljus blå basker.

För 60 år sedan var fallskärmsjägarnas baskrar vinröda (men hjälmarna möjligen fulare).

EN KVARTETT T FÖRKLARINGEN PÅ 4 MINUTER

Du kan ha hört politiker och ÖB använda dem. Och du kommer höra de fyra orden som börjar på bokstaven T betydligt mer i framtiden. Men vad menas med 'tröskeleffekt, tillgänglighet, tillsammans och trovärdighet', orden bakom ÖB:s vision om "Ett starkare försvar – möter varje hot, klarar varje utmaning"? Försvarets forum förklarar på ett uppslag.

TRÖSKEEFFEKT

Grundtanken i begreppet tröskeleffekt är att Försvarets maktens förmåga till operativ effekt i väpnad strid ska vara så hög att risken för angrepp i olika former minskar väsentligt. Den militära tröskeln ska verka avhållande, så att krig aldrig övergår i krig.

Ett viktigt sätt att stärka tröskeleffekten och ge den trovärdighet är att öva mycket och ofta – och inte minst tillsammans med andra. För att en tröskel ska vara effektiv måste den både vara trovärdig och synlig. Därför måste Sveriges militära försvar verka synligt och dess avhållande förmåga vara tydlig. Tröskeleffekten är kärnan i ett starkare försvar.

TILLGÄNGLIGHET

Nyckeln till en trovärdig tröskeleffekt ligger i tillgänglighet. Ökad tillgänglighet är ett av de viktigaste strategiska målen. Krigsförbanden ska vara bemannade, utrustade och samövade och med kort varsel kunna organiseras för att möta ett angrepp. Det gäller att hela tiden upprätthålla rätt förmåga i en snabb, komplex och svåröversäglig omvärld.

En grundläggande faktor för tillgänglighet är att Försvarets makt lockar, rekryterar, utvecklar och behåller relevant kompetens. Därför ska det säkerställas att krigsförbanden har rätt utbildad personal samt tillräcklig och anpassad materiel. Dessutom ska mobilisering i större förband, tillsammans med andra försvarsgrenar och i ett internationellt sammanhang övas.

Tillgänglighet är också en kulturell fråga. Våra chefer ska vara tillgängliga för sina medarbetare; inte minst för att stödja anställda och frivilliga med att förklara hur olika beslut bidrar till Försvarets långsiktiga mål. Chefernas tillgänglighet är avgörande för att ledningen ska förtjäna medarbetarnas förtroende. Företrädare för Försvarets makt ska också ha hög tillgänglighet gentemot media och allmänhet.

TILLSAMMANS

Säkerhet byggs tillsammans med andra, inom ramen för den svenska säkerhetspolitiken. Samarbete och samverkan med andra – internationellt och nationellt – ökar vår totala förmåga att verka avhållande mot angrepp. Att ge och ta emot hjälp i kritiska lägen är en central del i den svenska säkerhetsdoktrinen. Tillsammans med andra försvarsmakter och organisationer genomför krigsförbanden därför övningar och operationer i Sverige och utomlands. Samarbetet med Finland utgör en väsentlig del.

För att öka Sveriges totala försvarsförmåga stärks också våra samarbeten nationellt. Inom totalförsvaret har Försvarsmakten en nyckelroll som kravställare när det gäller att värna landets säkerhet mot yttre angrepp. Vi samarbetar med andra myndigheter och det civila samhället för att stärka och skydda kritiska samhällsfunktioner. Försvarsmakten ska vara en aktiv partner i att bygga ett i vitala avseenden robust Sverige och vara en effektiv stödresurs vid nationella kriser och katastrofer.

Som organisation ska vi inte bara försvara det svenska samhällets värderingar, utan också vara en spegel av det samhället. Det innebär att vi är en modern, jämställd och inkluderande organisation. Alla stridskrafter, organisationsenheter och enskilda anställda och frivilliga måste verka tillsammans utifrån sina specialkompetenser för att öka vår totala förmåga och fullgöra vårt uppdrag.

TROVÄRDIGHET

Att i alla avseenden och lägen agera trovärdigt är en förutsättning för att Försvarsmakten ska vinna respekt i omvärlden och förtroende hos sina uppdragsgivare, anställda och frivilliga. Ett trovärdigt försvar är en förutsättning för att driva och hävda Sveriges säkerhetspolitik. Att vi i alla lägen och alla avseenden agerar trovärdigt bidrar till att stärka tröskeleffekten.

Trovärdighet bygger på förtroende. Trovärdighet handlar i det långa loppet om att förväntningar och resultat sammanfaller. Både trovärdighet och förtroende stärks då medborgarnas, omvärldens, våra anställda och frivilligas förväntningar överensstämmer med hur vi faktiskt agerar. Synlighet bygger trovärdighet. En bred samhällsförankring är en förutsättning för allmänhetens förtroende.

Vi fokuserar på att de resurser vi disponerar kommer till maximal nytta, en förutsättning för att förtjäna våra uppdragsgivares förtroende. Att vi haft för mycket fokus på de resurser vi inte har, har undergrävt förtroendet för oss. Vi är en del av statsekonomi och därför

måste vi säkerställa maximal effekt av varje skattekrona som ställs till vårt förfogande. Det ställer krav på oss som organisation. Vi måste göra rätt saker, på rätt sätt och med rätt resurstilldelning.

Försvarsmakten måste utvecklas i alla avseenden mot en relevant, modern och konkurrenskraftig organisation med kraft att attrahera kompetenta anställda, frivilliga och samarbetspartners. Våra anställda och frivilliga är och ska uppfattas som handlingskraftiga, pålitliga och kompetenta i allt de gör. Utgångspunkten är att varje anställd och frivillig är en grundläggande byggsten i vår totala förmåga. Vi arbetar med att bygga förtroende internt i övertygelse att det bygger styrka externt. Grundläggande är att medborgarna upplever Försvarsmakten som relevant: att Sverige behöver ett försvar för att säkerställa att vi ska kunna leva som vi själva väljer, i en fri demokrati.

"ÅTERINFÖRD VÄRNPLIKT SKA

Hallå där, Annika Nordgren Christensen, av regeringen utsedd till särskild utredare av Försvarsmaktens personalförsörjning. Du började arbeta redan i oktober – när får vi otåliga se resultatet?

– Utredningen ska redovisas senast den 30 september 2016, så med utredningsmätt är det snabba puckar. Jag har också att röra mig inom den vilande lagen om Totalförsvarsplikt, vilket gör att beslutsprocessen efteråt kan gå snabbt, om regeringen så vill.

SVENSKA FOLKET verkar vara för en återinförd värnplikt: i en nyligen publicerad undersökning av DN/Ipsos tycker 72 procent av de tillfrågade att det är ett bra förslag att "införa någon form av värnplikt i Sverige". Påverkar de siffrorna utredningens arbete?

– Egentligen inte och jag är nog benägen att skicka med en brasklapp om att människor lägger in lite vad som helst i begreppet "värnplikt". Mitt uppdrag är att föreslå en långsiktigt hållbar personalförsörjning av det militära försvaret som även i fortsättningen huvudsakligen baseras på frivillighet, men där pliktinstrumentet kompletterar frivilligheten när den inte räcker till för att försörja krigsorganisationens behov.

2009 klubbades beslutet om att göra den allmänna värnplikten för män vilande i Sverige. Samma år gjorde bara 7345 personer faktiskt värnplikten, en

bråkdel av det totala antalet män som verkligen hade kunnat göra värnplikten. Är en återinförd selektiv värnplikt bara för män en tänkbar lösning på personalförsörjningsproblemen?

– Nej. Den vilande lagen om totalförsvarsplikt är redan könsneutral, så om värnplikten åter tillämpas gäller den både för män och kvinnor. Att backa upp frivilligheten med pliktinstrumentet är lösningen på att få tillräckligt många in i systemet, men det omhändertar inte andra centrala utmaningar, till exempel att få soldater att stanna längre i Försvarsmakten. Med andra ord är det ingen universallösning för hela kedjan från rekrytering till eventuell återgång till det civila.

Så att 'unga killar och tjejer ska kunna bädda en säng ordentligt och får lära sig passa tider'. Eller 'som en insats för integration och sammanhållning'. Kanske 'för en förbättrad folklig förankring för Försvarsmakten' – värnpliktsförespråkarna har en rad olika argument.

På vilken fråga är "allmän värnplikt för både män och kvinnor" svaret?

– Förtroendet för Försvarsmakten i detta avseende är uppseendeväckande stort, debatten ger ju intryck av att myndigheten både bör och kan lösa det mesta mellan himmel och jord! Men för mig är det andra saker som står i centrum, nämligen att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att Försvarsmakten ska ha ett personalförsörjningssystem som levererar för huvuduppgifterna. Att aktivera delar av plikten

Annika Nordgren Christensen utleder personalförsörjningen.

är helt enkelt svaret på frågan hur frivilligheten kan kompletteras så att krigsförbanden kan bemannas.

I dag påstås det saknas 7500 gruppbefäl, soldater och sjömän vilket skulle motsvara halva krigsorganisationen. Är det ett handhavandefel eller ett systemfel som gör att Försvarsmakten har problem med personalförsörjningen?

– Jag tror det är en mix av många faktorer. Somligt kan lastas politiken och annat Försvarsmakten. Men faktum är att jag inte är så intresserad av att fastna i vem som borde gjort vad och när. Det finns lärdomar att utforska och dra slutsatser av – absolut! Men utredningen blickar framåt och försöker fokusera på de viktigaste pro-

GÄLLA KVINNOR OCH MÄN”

blemen att lösa utifrån dagens läge och kommande behov - och att leverera en modell som är hållbar och som kan växa när politiken så beslutar.

För drygt tio år sedan var strax under fem procent av de värnpliktiga kvinnor, som alltså var där frivilligt. I dag är den siffran betydligt högre: 17 procent av de 2707 som påbörjade GMU förra året var kvinnor. Kan frivilligheten för båda könen att tjänstgöra i Försvarsmakten spela roll, så att fler kvinnor söker sig till Försvarsmakten?

– Jag har som många andra hoppats på ett riktigt genombrott, ett stort kliv framåt. Men det går sakta men säkert, i bästa fall. Den vilande pliktlagen är som sagt könsneutral och en aspekt av det är ”normaliteten”,

det vill säga att det succesivt blir en självklarhet om lagen tillämpas att kvinnor är en del av försvaret. Om till exempel mönstring ska aktiveras blir det fler kvinnor som kommer i kontakt med Försvarsmakten och som förhoppningsvis får intresse för utbildning och anställning.

På andra sidan Sundet lyckas man rekrytera 95 procent på frivillig väg, resterande fem procent lottas in till plikttjänstgöring. På andra sidan Kölen är det statusfyllt att göra lumpen och de får in nästan alla värnpliktiga på frivillig väg. Hur kan danskarna och norrmännen lösa det som är så svårt för Försvarsmakten?

– Det som andra länder gör när det gäller incitament och förmåner kan alltid kopieras, men

en sak kräver hela samhällets engagemang och det handlar om status och förväntningar. Här spelar såklart historiska erfarenheter för dessa länder in, samt signaler om vad som är viktigt och ”fint”. Försvarsmakten måste framstå som varandes relevant och adekvat för sina uppgifter. Sådant kan inte tvingas fram, eller lagstiftas om, utan det handlar om att etablera en kultur. I den delen spelar politiken en viktig roll, liksom ledare av olika slag i det civila. Till detta kommer att Försvarsmakten, mycket konkret och på 20 sekunder, måste kunna förklara för en ung person vad han eller hon har med sig ut efter att ha varit soldat i mer än sex år. ◀

Text Dag Enander/Info

Foto Carola Björk & Försvarsmakten

LOGISTIK

FLER KOCKAR GER UNDERHÅLLSSOPPA

För ett år sedan infördes nya arbetssätt vid beställning av materielunderhåll vid verkstäder och andra leverantörer. Nu kommer signaler att förband uppfattar rollerna som otydliga – även i Boden är ansvaret oklart.

NÄR STEFAN NILSSON, teknisk chef på I 19 visar runt på det nya motorområdet i Boden pågår förberedelser inför övningen Vintersol. I strid ström anländer ekipage lastade med grå-vitmålade stridsvagnar från Skövde. På FMV:s besiktningsenhet intill har personalen med många övertidstidstimmar precis levererat ut I 19:s stridsfordon som ska vara med.

– Samtidigt står mycket annat kvar i förråd och väntar på grundtillsyn. Numera är besiktningsenheten separerad från verkstaden och endast ett fåtal personer är certifierade som militära besiktningsmän. Detta försvårar möjligheten att få ut materielen i den takt kompanierna behöver, säger Stefan Nilsson.

OTYDLIGA ROLLER

DET PROBLEMET uppfattade Högkvarteret när förbandsbesök gjordes under hösten och i början av året. Syftet

var att höra hur vissa tjänster fungerar i praktiken kopplat till besparingar i omdaning försvarslogistik. När det gäller verkstadstjänsten för markbunden materiel upplever förbanden att genomflödet av materiel minskat som resultat av att ledtider har förlängts. Dessutom har servicen mot förband försämrats. Den största utmaningen är otydliga roller och ansvarsområden.

– Vi på I 19 upplever att det blivit rörigare nu. Det är en följd av de förändringar som skett på senare år, varav den senaste genomfördes för ett år sedan. Då avvecklades det främre underhållsstödet, FUS, som höll ihop förbandens beställningsbehov till verkstaden. På FMV inrättades istället lokala driftstyrningar, LDS, och den del av

”DET HAR BLIVIT SVÅRARE ATT GÖRA PRIORITERINGAR OCH TA BESLUT.”

FUS som fanns inom FMLOG gick samtidigt in i nationella stödenheter, NSE, säger Stefan Nilsson.

MER ADMINISTRATION

DEN FÖRÄNDRADE ansvarsfördelningen innebär en större belastning på de tekniska officerarna på kompanierna. De har fått överta arbetsuppgifter som tidigare sköttes av FUS, samtidigt som de drastiskt minskat i antal. Markus Dyrvold som är teknisk chef på andra pansarskyttekompaniet vid I 19, bekräftar att hans arbetstid inte räcker till för både utbildning av soldaterna och planering av materielunderhållet.

– Det har blivit mer administrativt arbete nu. Det ställs mycket högre krav på att jag ska ha färdiga lösningar med felrap-

porter i detalj och beskrivning om vilket arbete som ska göras vid beställningar till verkstaden, säger han.

FÖRSÄMRAD ÖVERBLICK

ANTALET SAMVERKANSMÖTEN har ökat också. Kennet Olsson som är chef för den tekniska avdelningen i tredje NSE, säger att det inte är helt enkelt att vara den lokala kontaktytan mellan förbanden i Bodens garnison och LDS.

– Vi har inte samma kontroll på flödet längre som på FUS-tiden då alla beställningar gick genom oss. Det har blivit svårare att göra prioriteringar och ta beslut.

Han tycker att man tappat den regionala helhetsbilden i och med lösningen med lokala driftstyrningar. Han ger ett

exempel.

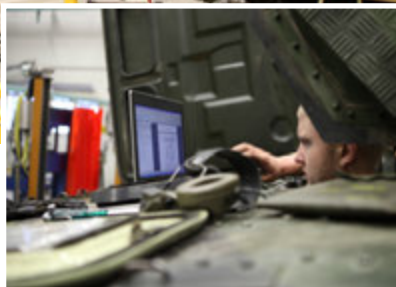
– Säg att Stefan Nilsson som är tekniskt ansvarig för hela garnisonen, tycker något är viktigt för hemvärnet. Då har han svårt att få genomslag i hela Norrland eftersom fem olika LDS:er blir berörda. Vi har samma problem för FMLOG:s eget behov.

FÖRBÄTTRINGAR PÅ KORT SIKT

PRIO 5/6 KRÅNGLAR till rollspelet ännu mer eftersom det inte funnits helt tydliga verksamhetsregler om vem som ska göra vad. Förbanden i Boden har ingått i första införandeomgången. Tålmodet har prövats ordentligt på all berörd personal. De har både fått handskats med fel som uppstått vid migreringen och fått ökad arbetsbelastning när många ska gå utbildningar.

Materielunderhåll av Stridsfordon 90.

Kennet Olsson och Magnus Dyrvold.

– Rent krass är det nog först med Prio 5/6 som arbetssättet med omdaning försvarslogistik faller fullt ut. Där är det behörigheterna som styr, sammanfattar Stefan Nilsson.

Anders Brunberg, chef för sektionen för omdaning försvarslogistik, säger att problemen som beskrivs i Boden har Högkvarteret på radarn efter de gjorda förbandsbesöken.

– Vi har precis startat en myn-

dighetsgemensam uppföljning av LDS-funktionen. Vi ska ta om hand förbandens erfarenheter och ta fram förslag till konkreta förbättringar på kort sikt. Därutöver lämnas mer långsiktiga förändringsförslag till utredaren för den av regeringen tillsatta försvarslogistikutredningen. ◀

Text *Kristina Åstrand Bohman/*
Info Foto *Mats Carlsson/119*

SÅ HAR BESTÄLLARFUNKTIONEN SKIFTAT.

Före 2009 hade nästan varje förband en egen beställarfunktion. 2009 skapades en samlad beställarfunktion vid FMLOG; Framre underhållsstöd, FUS.

2014 gick en del av FUS över till FMV och en del stannade kvar i FMLOG.

2015 blev FUS-delen på FMV istället lokala driftstyrningar, LDS, på ett tjugotal orter. Den del av FUS som fanns inom FMLOG gick samtidigt in i nationella stödenheter, NSE som är uppdelade i fyra regioner.

LOGISTIKUTREDNING PÅGÅR.

Den nuvarande lösningen till materiel- och logistikförsörjning mellan Försvarsmakten och FMV togs fram i ett annat omvärldsläge och utifrån en annan inriktning för Försvarsmakten.

Utifrån de förändrade förutsättningarna har regeringen tillsatt utredaren Ingemar Wahlberg för att ta fram förslag på hur försvarslogistiken ska utformas och organiseras. Utredningen ska redovisas senast i december i år.

STUDENTMÖSSA BYTS MOT BÅTMÖSSA

I höst kommer åtta gymnasister tillbringa sina skoldagar inne på Örlogsbasen i Karlskrona. Förklaringen? De är de första eleverna på marinens nya lärlingsutbildning.

LÄRLINGSUTBILDNING FLOTTAN – så heter den nya gymnasieutbildning som startar höstterminen 2016 i Karlskrona. Tillsammans med af Chapman-gymnasiet har Sjöstridsskolan tagit fram ett program som så småningom ska fylla på med personal inom området skeppsteknik.

Till en början finns plats för åtta elever som kommer läsa en lärlingsutbildning där de praktiska kurserna är förlagda hos skeppstekniska sektionen inne på Örlogsbasen.

Tanken är att utbildningen ska ge de kunskaper som krävs för att gå vidare till en anställning i som stridsfartygsmotorman efter godkänd militär grundutbildning.

Navigation, säkerhet och miljö, maskinlära och skyddstjänst är exempel på kurser som ingår. Därutöver finns också teoretiska kurser som är obligatoriska på ett lärlingsprogram.

En elev på en lärlingsutbildning har samma ämnesplaner, och kan ta ut samma yrkesexamen som elever på ett skolförlagt yrkesprogram. Skillnaden är att en lärling tillbringar ungefär hälften av utbildningstiden på arbetsplatsen, i detta fall på Sjöstridsskolan. Utbildningen kommer ske både till sjöss och på land.

FÖR EN FRAMTID I FÖRSVARMAKTEN

Utbildningen ger en högskolebehörighet vilket gör att eleven har möjlighet att läsa vidare till specialistofficer med skeppsteknisk inriktning. Lärlingsutbildning Flottan är ett riksrekryterande program, vilket innebär att det är öppet för alla gymnasiebehöriga elever att söka. Eftersom

Lärling till sjöss. Från och med i höst är det möjligt i Karlskrona.

utbildningen är tänkt att leda vidare till en anställning i Försvarsmakten, ställs ungefär samma krav som till den militära grundutbildningen. Det betyder att eleverna måste vara svenska medborgare samt ha en god allmän hälsa och god fysik. De elever som bedöms lämpliga blir kallade till Försvarsmakten innan antagning för att bland annat göra en hälsoundersökning. ◀

Text och foto **Michaela Linge/SSS**

FLER OCH STÖRRE ÖVNINGAR I FRAMTIDEN

PUSSELBITARNA SKA PASSA

FMÖ17 är inte finalen, snarare startskottet för Försvarsmaktens framtida större övningar det kommande decenniet.

– För att uppnå maximal operativ effekt måste alla övningar, nationella såväl som internationella koordineras och pusslas ihop, säger Berndt Grundevik, ansvarig för Försvarsmaktens långsiktiga övningsverksamhet.

WHITEBOARDTAVLAN är fulltecknad. Olika förkortningar, färger och pilar i ett närmast obegripligt mönster. För Berndt Grundevik är det klart som korvspad.

– Det är ett komplext uppdrag att ta fram ett program och en planering för försvarsmaktsövningar, krigsförbandsövningar, stabtjänstövningar och andra större nationella och internationella övningar under perioden 2018 till år 2025. Komplex men roligt för målet är att allt ska

hänga ihop så att samtliga krigsförband utvecklas, säger han.

Och påpekar att han är nogga med att stänga dörren till sitt tjänsterum när han inte är där.

– Anteckningarna på tavlan finns inte som back-up någon annanstans, säger generalmajorerna med ett leende.

ALLT SKA HÄNGA IHOP

BERNDT GRUNDEVIK fick uppdraget i höstas: utveckla Försvarsmaktens övnings- och krigsförbandsövningsprogram,

”VÄPNAD STRID BÖR UTGÖRA DIMENSIONERANDE GRUND.”

utarbete en utbildnings-, tränings-, övnings- och evalueringenspolicy för Försvarsmakten och lägga upp riktlinjerna för det långsiktiga övningsprogrammet. Bland annat

Och det är många frågor som ska ha svar: ”Hur ska kommande övningar läggas upp? Vilka scenarion ska användas? Hur ska stridskrafterna samverka? Hur ska det civila samhället integreras i övningen så att totalförsvarsdimensionen finns med? Hur kan logistiken övas på bästa sätt? Och hur ska samverkan ske med andra nationer?”

– Många medarbetare i Försvarsmakten har liten eller ingen kunskap om vad en försvarsmaktsövning innebär, eftersom vi inte hållit någon FMÖ sedan 1993. En bra övningsplan

blir också en produktionsplan för Försvarsmakten. Om vi samlar stridskrafterna kring detta så blir det tydligt hur materiel, personal och försvarsplanering ska hänga ihop, säger Berndt Grundevik.

FMÖ NÄSTAN VART FJÄRDE ÅR

MYCKET ARBETE återstår innan generalmajoren kan redovisa sina slutsatser i ett styrande och tydligt dokument i juni, men några rekommendationer kan redan avslöjas.

– Väpnad strid bör utgöra dimensionerande grund för övningsupplägget i en FMÖ, som ska vara realistiskt och ge signaleffekt. Övningsstempot ska vara relevant och de olika stridskrafternas stridsfrekvenslinjaler måste taktas till övningsupplägget, med andra

ord kommer armé, marin och flyg öva mycket mer och tätare ihop. Ett exempel är att både arméövning och flygvapenövning 2019 planeras genomföras i norrländsk vintermiljö, samtidigt och med gemensam övningsledning.

Första försvarsmaktsövningen på mer än två decennier hålls nästa höst. Därefter är det tänkt att kommande FMÖ ska hållas år 2020 och 2024. Mellan dem kommer en större arméövning hållas vartannat år, för marinen och flygvapnet ska en något mindre övning hållas varje år.

INTERNATIONELL OCH NATIONELL ÖVNING

TRIDENT JUNCTURE, Cold Response och Northern Coasts – tre aktuella exempel av många

på att Försvarsmakten övar allt mer med internationella partners i dag.

– Internationella övningar är viktiga men samtidigt måste vi analysera om hur de påverkar Försvarsmaktens förmåge- och tillväxtplan samt att de genomförs inom ramen för prioriterade bilaterala samarbeten och gynnar övningsverksamheten utifrån ett närområdesperspektiv, säger Berndt Grundevik.

En annan sak som måste tränas upp är terminologin i övnings-sammanhang.

– För att minska risken för missförstånd måste klara definitioner finnas för vad en FMÖ är, vad som krävs för att det ska vara en krigsförbandsövning eller vad ordet evaluering innebär.

Dessutom kommer samarbetet med MSB, totalförsvaret och andra civila myndigheter övas

betydligt mer och intensivare under den kommande planeringsperioden.

ARBETET HAR BÖRJAT

ATT BÖRJJA ÖVA i den omfattning som nu planeras innebär också att vissa av Försvarsmaktens begränsningar blir synliga. Ett exempel är att det behövs en översyn av samtliga övnings- och skjutfält, så att deras användningskapacitet är tydlig. Ett annat exempel är materielbrister som måste åtgärdas, liksom en analys av vilka känsliga tider det finns för djur- och naturliv i tänkta övningsområden.

– Dessutom måste vi snarast se över de avtal som finns och som reglerar ersättning och ledighet under och efter krigsförbands- och försvarsmaktsövningar, säger Berndt Grundevik.

Generalmajor
Berndt
Grundevik.

ÅTTA ÅRS STÖRRE ÖVNINGAR

2018 TILL 2025

- 2018:** Marinövning, Flygvapenövning, Nato-övning Trident Juncture (februari, hålls i Norge), internationell stabsövning Viking. Armén genomför förbandsövningar.
- 2019:** Arméövning (i Norrland), Marinövning, Flygvapenövning (i Norrland), nationell stabsövning CJSE.
- 2020:** Försvarsmaktsövning (maj), norsk vinterövning Cold Response, nationell stabsövning CJSE.
- 2021:** Marinövning, Flygvapenövning, Nato-övning Trident Juncture, internationell stabsövning Viking. Armén genomför förbandsövningar.
- 2022:** Arméövning, Marinövning, Flygvapenövning, norsk vinterövning Cold Response, nationell stabsövning CJSE.
- 2023:** Marinövning, Flygvapenövning, nationell stabsövning CJSE. Armén genomför förbandsövningar.
- 2024:** Försvarsmaktsövning, nationell stabsövning CJSE, Nato-övning Trident Juncture, norsk vinterövning Cold Response.
- 2025:** Marinövning, Flygvapenövning, internationell stabsövning Viking. Armén genomför förbandsövningar.

Samtidigt menar generalmajoren med 40 år i firman att det finns inget bättre sätt att bygga kompetens inom Försvarsmakten än en bra övningsverksamhet.

– Visst finns det utmaningar när vi nu ska återta förmåga att både planera och genomföra större operativa övningar, men en realistisk övningsverksamhet sänder samtidigt ett antal viktiga säkerhetspolitiska signaler, säger Berndt Grundevik. ◀

Text **Dag Enander/Info**

Foto **Försvarsmakten**

INSTRUKTÖRER

SOLDAT. OCH SNART STR

När arméförbanden omorganiseras och stridsvagnskompanierna blir fler till antalet, ökar behovet av instruktörer. Därför är för andra gången i rad soldater med på stridsvagnsinstruktörskursen, tillsammans med officerare.

– Soldaterna har snarast ett förspårning eftersom de har jobbat på stridsvagnssystemet sen de anställdes, säger kurschefen Henrik Karlsson.

TEMPERATUREN ÄR STRAX över noll. Det är lerigt och färgerna går i grått och brunt. Utrymmet är uppkört och stora spår

vittnar om verksamheten som pågår. Ytterligare en ledtråd är de stridsvagnar som far fram på platsen. Det är de blivande stridsvagnsinstruktörerna som har en grundläggande körövning på Skövde övningsfält. Det är tredje veckan på kursen och Erik Norberg från I 19 och Max Sandberg hemmahörande på P 4 trivs på det leriga fältet. Både Max och Erik är soldater och har sin närmaste framtid klar för sig. Deras respektive chefer ansåg att de skulle söka kursen eftersom den kommer till nytta i deras fortsatta karriär i Försvarsmakten.

– Min plan är att bli specialistofficer och jag kommer

att söka till ASOU (anpassad specialistofficersutbildning) när jag har genomgått grupp-befälsutbildningen. Genom att jag redan har gått instruktörskursen så kommer jag kunna arbeta som instruktör så fort jag är färdig med utbildningen och tillbaka på förbandet, säger Erik.

OFFICERSEXAMEN ETT KRAV

VÄGEN FRAMÅT FÖR Max är likartad; först bli specialistofficer och sedan, förhoppningsvis, tillbaka till förbandet och kunna agera som instruktör. För att få vara instruktör på stridsvagnssystemet så krävs det att man är officer.

Erik och Max – två soldater och snart stridsvagnsinstruktörer.

IDSVAGNSINSTRUKTÖR

– Utan möjlighet att kunna plocka in soldater på kursen så hade det tagit betydligt längre tid att få färdiga instruktörer. Nu kan vi använda dem så fort de är klara med officersutbildningen istället för att behöva vänta på att de först ska utbilda sig och sedan gå kursen, säger Henrik Karlsson som är kurschef.

Henrik förklarar att de soldater som blir godkända på kursen blir utnämnda som stridsvagnsinstruktörer så fort de är färdiga officerare. De soldater som var med på pilotförsök förra gången kursen hölls har alla gått vidare till utbilda sig till officerare.

KOMPETENS AVGÖR MER ÄN GRAD

ELEVERNA PÅ KURSEN har varierande bakgrund och kommer med erfarenheter på både soldat- och officersnivå. På påståendet om skillnaden på kompetens hos kursdeltagarna inte blir för stor så håller inte Henrik med alls.

– Det är snarare så att soldaterna har ett försprång eftersom de har jobbat på systemet sen de anställdes. En hel del av de officerare som är med på kursen kommer från befattningar på Stridsfordon 90 och behöver grundutbildas på stridsvagnarna. Så om det är soldater eller officerare som

går kursen spelar ingen roll för mig. Det är kompetensen som är viktig, säger Henrik.

Den första delen på kursen har handlat om att få delta-garna upp till samma nivå. Henrik förklarar att det kräver att kursledarna håller sig på tårna och kan vara flexibla i lektionspassen. När den grundläggande delen är klar kommer utbildningen övergå i grupputbildning, som kommer ge eleverna djupare kunskaper i de olika rollerna i vagnen och den stridsteknik som stridsvagnsförbanden använder. ◀

Text **Joakim Elovsson/P4**

Foto **Johan Ragnarsson/P4**

Henrik Karlsson är kurschef på P4. "Soldaterna har snarast ett försprång när det gäller stridsvagnssystemet".

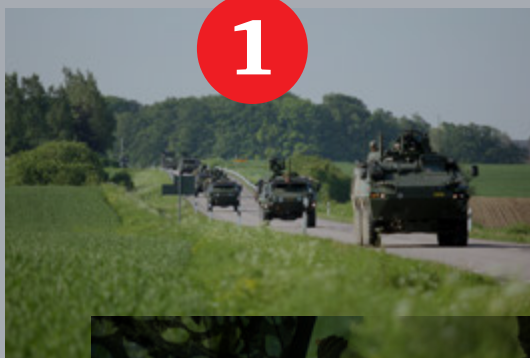
TILLSKOTT

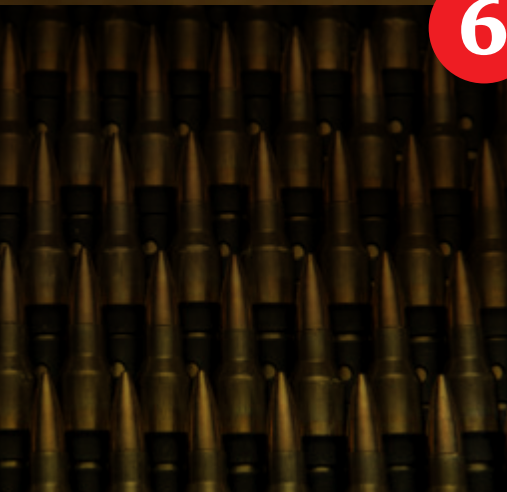
HÄR HAMNADE MILJARDERNA

Förra året beslutade riksdagen för första gången på länge om höjda försvarsanslag. Totalt kommer Försvarsmakten få 10,2 miljarder kronor extra fram till år 2020 – och hit går extrapengarna.

1. Uppsättande av en motoriserad skyttebataljon på Livgardet.
2. Den lätta skyttebataljonen omorganiserar för att kunna vara lufttransportabel. Baseras på K3.
3. Uppsättande av Stridsgrupp Gotland – ett stående mekaniserat kompani med Stridsfordon 90 samt ett stridsvagnskompani med tidvis tjänstgörande personal.
4. Anskaffning av pansarvärnsvapen till arméns motoriserade skyttebataljoner.
5. Fordonsburet bataljonsartilleri som ersätter Granatkastare m/41D. De utfasade granatkastarna övergår till fyra av Hemvärnets bataljoner.
6. Mer personlig utrustning och ammunition.
7. Uppgradering till full korvettförmåga för HMS Gävle och HMS Sundsvall, så att de kan användas till mitten av 2020-talet.
8. Modifiering av bevakningsbåtar, varav sex stycken blir bojbåtar.
9. Inköp av undervattenssensorer.
10. Tillgänglighetsmodifieringar av Transportplan 84.

... men framför allt, till fler krigsförbandsövningar!

6

10

FINLANDS SAK ÄR VÅR

Ökad marin förmåga var temat för Marinstridsdagarna som hölls i Karlskrona i slutet av januari. Nästan 700 förväntansfulla deltagare fyllde konserthuset för att lyssna på vad som händer i den svenska marinen under den närmaste tiden. Och mycket handlar om samarbete med den goda grannen i öster.

DET FÖRSÄMRRADE omvärldsläget, nyinvesteringar men framförallt samarbetet med Finland var fokusområden när marinchefen Jan Thörnkvist och marintaktisk chef Ola

Truedsson antrände scenen.

– Samarbetet med Finland är en prioriterad uppgift för Försvarsmakten under 2016 och inom marinen har vi redan kommit väldigt långt på det området, sa Jan Thörnkvist.

Den gemensamma sjöövervakningen Sucfis (Surveillance Co-operation Finland-Sweden) ska utvecklas och under året ska man dessutom sätta igång och utbilda för de nya sjöoperativa helikoptrarna, där den första just levererats av FMV. Att väcka det gamla systemet med bevakningsbåtar till liv och utrusta dem med nya sensorer nämndes också. En annan

sak som marinchefen tryckte på var att öka rekryteringen av kvinnor.

ÖKAD RYSK FÖRMÅGA

RYSSLAND UTÖKADE verksamhet inom det militära området rönt självklart stor uppmärksamhet. Marinchefen exemplifierade det med den ryska storövningen i fjol med över 38 000 man, 110 flygplan, 40 fartyg och ett 15-tal ubåtar. Han lyfte också ett annat exempel på rysk förmåga som setts under 2015: deras markrobotanfall mot mål i Syrien.

Marinchefen talade även om det ryska beväpningsprogram-

Sveriges och Finlands marinchefer, Jan Thörnkvist och Veijo Taipalus på scen, med Ola Truedsson, marintaktisk chef.

met 2020, som visar landets ambitioner att upprusta sin militära förmåga med nya fartyg och ubåtar.

– Det kommer ytterligare förstärka deras behov av Östersjön som varvs- provturs- och övningsområde. Lägg därtill behovet av att säkra handels- och sjövägarna i Östersjön, så är det tydligt att verksamheten knappast kommer att minska i närområdet framöver, sa Jan Thörnkvist.

Marinchefens avslutningsord handlade om att se framåt, att börja bygga marinen utifrån de fyra T som överbefälhavaren bestämt – tröskeleffekt, tillgänglighet, tillsammans och trovärdighet.

Ola Truedsson hade följaktligen googlat ”fyra T” och hade hittat en förklaring som han

tyckte passade:

– These things takes time.

FINSKT-SVENSKT SAMARBETE

DEN FINSKE NYTILLTRÄDDE marinchefen Veijo Taipalus tog sedan plats på scen och berättade om läget i den finska flottan vars fartyg inom de närmaste åren ska uppdateras. Han intygade också att samarbetet med Sverige var prioriterat och förstärkte det med opinionssiffror.

– Hela 94 procent av Finlands befolkning säger ja till samarbetet med Sverige.

FOI-forskaren och Rysslands-experten Gudrun Persson satte därefter utvecklingen i Ryssland i ett större sammanhang och målade upp en tämligen mörk bild av landet i öst:

– Den ryska nationella säker-

hetsstrategin slår fast att i krig och konflikt gäller det att slå till med en kombination av åtgärder: informationspåverkan, diplomatisk påtryckning, ekonomiska åtgärder och militärt våld. I en eventuell konflikt är det inte bara det ena eller andra. Därför är utmaningen mycket större än man tror.

Gudrun Persson konstaterade att Ryssland har bestämt sig: man tycker inte om väst. Från ett ryskt perspektiv är västmakterna svaga och man ser nu en möjlighet att flytta fram positionerna.

– EU och Nato ska bort och det har man fäst på papper. Ryssland har anspråk på en ny säkerhetsordning, där kartan ska ritas om. ◀

Text och foto Johan Lundgren/Info

Gudrun Persson, FOI, pratade om utvecklingen i Ryssland.

HÖGKVARTER

Text *Jenny Jons*/Ins* Illustration *Mats Jerndahl*

UNDER LIDINGÖVÄGEN 24, RETINASCANNING FÖR TILLTRÄDE OCH MED VITT MARMORGLV. SÅ HAR DEN HALVHEMLIGA LEDNINGSCENTRALEN I

RETS HJÄRTA

HÖGKVARTERET JOINT OPERATION CENTER UTMÅLATS. STÄMMER DET? JENNY JONS VET. HON TILLBRINGAR STOR DEL AV SINA ARBETSDAGAR HÄR

VARJE MORGON går ett lämmeltåg inom insatsstaben med given destination, som mest intensivt kvarten före klockan 8. Målet? ”Grottan”, ”Bunkern”, ”Källaren” eller bara ”Ner”. Kärt barn har många namn och de flesta på insatsstabens J3-sektion tar sig ned en våning

för morgonens uppdateringsmöte som startar klockan 08.00 prick. Har du några minuter över hinner du in i fikarummet för att sno åt sig en kopp kaffe. Här uppogas det direkt om nattens vakthavande befäl utfört det som några av oss på INSS J3 ser som en självklar arbetsuppgift och som ger betyget ”med beröm godkänt”: att brygga kaffe. Och det krävs två kannor för att försörja lämmeltåget. I värsta fall får man klara sig utan

som dagtid utgörs av en för ändamålet heltidsanställd Clara men vid vaktavlämningen klockan 16.00 ersätts av representanter från de andra J-funktionerna enligt ett rullande schema. Och så fungerar det 365 dagar om året. Om någon funktion saknas och inte meddelat frånvaro höjs det på ögonbryn och menande blickar utbyts. Att vara kallad till JOC:en och inte dyka upp är uppseendeväckande.

TOM CRUISE JOBBAR INTE HÄR

Lokalen då? Inte alls så högteknologisk och påkostad som man kan tänkas tro. Inget vitt marmorgolv, inga virtuella skärmar i luften där projicerad information flyttas fram och tillbaka med svepande handrörelser. Inga kartor i 3D som blixtnabbt tas fram över valfritt geografiskt område i hela världen där du kan zooma ner till

”DET ÄR HÄR AKTIVITETEN TILLTAR NÄR NÅGOT HÄNDER INOM FÖRSVARSMAKTEN.”

till efter vaktöverlämningen. Sedan in i själva Joint Operation Center – kort och gott, JOC:en.

Det är här aktiviteten tilltar när något händer inom Försvarmakten; på våra förband och med våra anställda, inom våra operationer nationellt och internationellt. Målet är att alltid ha en aktuell, operativ lägesbild och framför allt ska rätt information finnas för att kunna ta fram beslutsunderlag åt chefen för J3, tillika Försvarmaktens operationsledare och i slutändan insatschefen.

KOM OM DU ÄR KALLAD

Operationslaget består av en representant av nästan samtliga J-funktioner förutom J3 som har fyra arenor att bevaka och därigenom också har fyra representanter: mark, sjö, luft och informationsoperationer. Arbetet leds av en JOC Director, vilket på svenska ungefär motsvarar ledningscentralchef. Målvakten eller ”huben” för all inkommande information och spindeln i nätet är dock vakthavande befäl Försvarmakten, VB FM

myrnivå. Inga medarbetare som på kommando smattrande och ögonblickligen tar fram just den information chefen skriker ut att han vill ha.

Känslan är mer mellanmjölk än Mission Impossible: en avlång lokal med två rader av arbetsstationer riktade mot fyra stora dukar längst fram. Längst bak i salen, på ett upphöjt podium, två rader med stolar uppställda, alla försedda med en skylt som anger vilken funktion som ska sitta där. Den enda stolen utan skylt är en läderklädd kontorsstol på hjul. Alla vet att den är avsedd för insatschefen.

INFORMATIONSOVERFÖRING OCH SYREBRIST

Med ett tydligt ”Manöver!” drar vaktöverlämningen igång enligt ett fastställt schema och en talarlista. Varje funktion uttalar sig kort och koncist om operativa begränsningar alternativt rapporterar ”gröna värden”. Även representanter från Must och vakthavande informatör från informationsavdelningen deltar. Perspektiven är

många och breda, detaljnivåerna pendlar från högintressant till ”nice to know”.

Insatschefen, som ofta är närvarande får möjlighet att runda av föreställningen med önskan om en fördjupad uppdatering inom något ämne eller bara några väl valda ord. Därefter sker ofta samverkan i olika konstellationer, ibland i en JAT (Joint Action Team), vilket kan sägas vara insatsstabens snabbstyrka. Det är en grupp medarbetare, tillfälligt sammansatt av de bedömt nödvändiga funktionerna för att snabbt bereda ett ärende som kanske ska redovisas inom en timme eller, om man har tur, först vid nästa uppdateringsmöte.

JAT-mötena sker ofta i ett rum innanför expeditionen, ett rum med ventilation anpassat för två personer men det händer att 10 personer klämmer in sig där under en timmes tid. Då är

förberedelser sker minuterna innan insatschefen anländer. De regionala staberna deltar via VTC, METOCC via telefon och all teknik med ljud och bild ska fungera.

FRITIDSGÅRD OCH FOLIEHATTAR

INNE I JOC:EN ligger också expeditionen för VB FM. Till vardags finns här känslan av en frizon från den lite mer allvarstygda känslan ute i JOC. Om JOC är ”klassrummet” så är expeditionen ”fritidsgården”. Många som kommer och går till JOC hamnar inne på expeditionen oavsett ärende. Här inne förvaras pärmar med instruktioner för VB-tjänsten som kvällar och nätter får klara sig utan operationslaget som stöd. Det är många ärenden som ska kunna hanteras, vissa mer tidskritiska än andra, och i pärmarna finns alla

”ETT TELEFONSAMTAL MITT I NATTEN KAN INNEBÄRA MYCKET.”

det med spänning de utanför försöker gissa om det är ämnet i sig som renderat i de sammanbitna ansikten som kommer ut eller om det helt enkelt bara är syrebristen.

PÅ ONSDAGAR HÄNDER DET

VISSA DAGAR PÅGÅR frenetisk aktivitet inne i JOC:en mellan dagens två uppdateringsmöten. Andra dagar är det kolugnt. Onsdagar är en av de mer hektiska dagarna då Commanders Update Brief, CUB genomförs och ett av de få tillfällen då JOC:en är fylld till sista stol.

En hel veckas händelser har ackumulerats och ska kokas ner till ”rätt” bild av läget och svara på insatschefens informationsbehov. En bra CUB är en snabb men informativ CUB och rätt förbered under ledning av JOC DIR uppstår inga onödiga diskussioner. För att undvika dubbla budskap och få flyt i presentationen repeteras dragningen en timme innan den riktiga ”showen” startar. Många

rutiner beskrivet i SOP:ar, Standard Operating Procedure, förhoppningsvis så tydligt att VB i eventuellt yrvaket tillstånd snabbt kan hantera den uppkomna situationen.

Ett telefonsamtal mitt i natten kan innebära mycket: en observation om ett ”uppochnervänt” stuprör till sjöss, en skottväxling i Mali eller en högkvartersmedarbetare på resa som behöver boka om en biljett med hjälp av resejouren. Ibland kommer också samtal från ”nattens väktare”, det vill säga oftast ensamma människor med konspirationsteorier som vill att vi ska rycka ut och skydda Sverige mot anfall från rymden.

Är samtalen av mer seriös karaktär finns en vakthavande operationsledare om behov skulle uppstå. Det enda som tyvärr saknas i pärmarna är tydliga instruktioner för kaffebyggningen... <

**Ja, du har koll: Det är samma Jenny Jons som 1989 var med i gruppen Troll, med superhiten ”Jimmy Dean”.*

TILL SIST I CELEBERT SÄLLSKAP

Drottning Silvia. Pink Floyd. Dolph Lundgren. Och alla svenska statsministrar sedan Tage Erlander. Studentafton vid Lunds universitet har i 110 år bjudit på framträdanden av världsklass. Den 8 februari sällade sig ÖB Micael Bydén till sällskapet.

NOBELLITTERATURPRISTAGAREN Kenzaburo Oe. Svarta Pantrarna-ledaren Stokley Carmichael. Och erotikpresntatören Ylva-Maria Thompson. Ingen kan anklaga Akademiska Föreningen i Lund för att vara enkelspårig i sina val av inbjudna personer till Studentafton, en tradition som startade för mer än ett sekel sedan. Förebilden fanns vid de engelska universiteten i Oxford och Cambridge: en föreläsare och ett gäng frågvisa studenter.

Sedan 1905 har alltså en rad mer eller mindre kända personer ställt upp och ställt sig inför Lunds studenter. Att flera föreläsare tagit uppdraget på fullaste allvar är före statsminister Tage Erlander ett bevis på: i sina memoarer avslöjade han att han föreberedde sig mer inför de 16 studentaftnar han framträdde vid än vid någon av de stora riksdagsdebatterna.

På 1960- och 70-talen kunde ofta Studentaftnarna se lite annorlunda ut: poesiläsande, modevisningar och musikframträdanden stod bland annat på

programmet. Som den 20 mars 1970, då ett ganska okänt engelskt band – med namnet taget från bluesartisterna Pink Anderson och Floyd Council – framträdde inför en fåtalig publik...

FRIHET, FÖRSVAR OCH FÄKTMÄSTARE

EN RAD TIDIGARE Överbefälhavare har också framträtt vid Studentafton. Först ut var Helge Jung 1949 med föredraget "Frihetens värde och frihetens värd", vars titel känns lika aktuell 67 år senare. Detsamma kan sägas om rubriken "Nya hot – nytt försvar", som Johan Hederstedt talade om 2001. En av frågorna från publiken till ÖB Micael Bydén var varför det är så få kvinnor i Försvarsmakten och vilka åtgärder som vidtas för att förändra det.

– Vår målsättning är tio procent kvinnor i uniformerade befattningar. Många söker till GMU, men vi tappar dem efteråt. Jag kan förstå att vi inte har en 50-50-fördelning i Försvarsmakten, men dagens läge är oacceptabelt, var ÖB:s svar.

Dessutom poängterade han vikten av att kunna sin historia.

– Att läsa ger inte svaren, men lyser upp en annars mörk stig.

Och just Lunds Universitet grundat 1668 har en historia

med militär anknytning; som ett steg i att försvenska det nyligen återvunna Skåne, fick alla studenter även militär träning via universitetets egen fäktmästare – en tjänst som Lunds universitet avskaffade så sent som 2008! ☪

Text **Dag Enander/Info**

Foto **Studentafton & Försvarsmakten**

Inför en fullsatt universitetsaula höll ÖB sitt anförande.

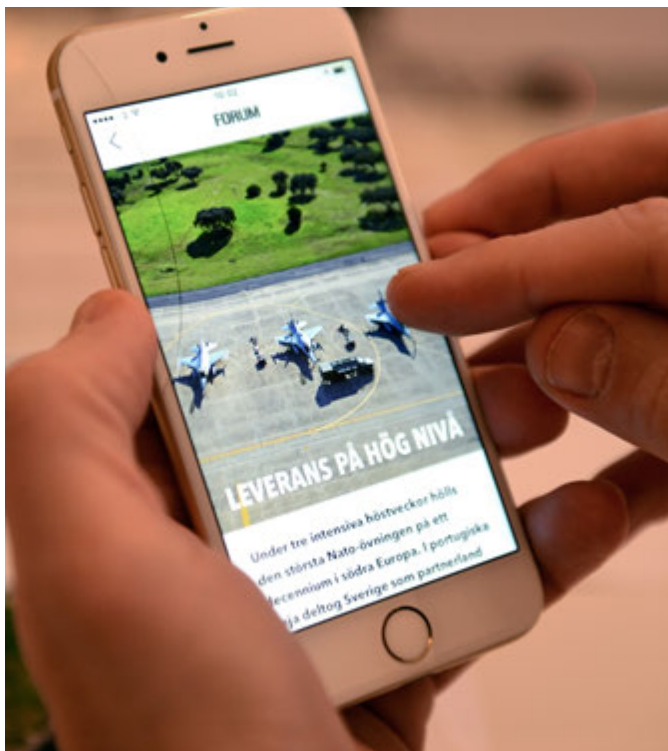
Två andra som framträtt på Studentafton: Dolph "Ivan Drago" Lundgren och Pink Floyd.

FORUM I FICKAN

För ett år sedan anpassades formatet för att passa benfickan.

Snart kommer Försvarets forum designad för din smarta mobil – alltid uppdaterad och tillgänglig.

NIO AV TIO svenskar har idag en smart mobiltelefon, ett faktum som medievärlden allt mer rättar sig efter: allt fler mediekanalet har appar för tv-tittande, radiolyssnade eller tidningsläsning. Under våren kommer därför också ett tillämpningsprogram för Försvarets forum tas fram – helt enkelt en dynamisk fil som vem som helst kan ladda ned på Google Play eller App Store, för att sedan läsa valda delar ur senaste numret av Försvarets forum i sin smartphone. Den PDF-version som finns på webben och intranätet kommer även fortsättningsvis att finnas där. Den dynamiska filen ses som ett komplement för de som redan får Forum i brevlådan men också för de som inte är anställda, men som är intresserade av Försvarets forum.

INGEN ÅTKOMST

INNEHÅLLET I DEN dynamiska filen kommer till att börja med bestå av befintligt publicerat Forum-material, som sedan kan kompletteras med till exempel filmer från Försvarets YouTube-kanal. Vid nedladdning av filen kommer inga personuppgifter anges eller lämnas ut. Filen kom-

mer inte heller ha åtkomst till funktioner som GPS-positionering på användarens enhet. Målsättningen är att den portabla digitala versionen av Försvarets forum ska vara tillgänglig i och med att nummer tre landar i brevlådorna, vid midsommar.<

Text och foto Dag Enander/Info

FRÅGOR TILL FÖRVALTAREN?

Att det finns spörsmål om våra uniforms- och ceremonibestämmelser är väntat. Därför fortsätter Patrik Laestadius besvara medarbetarnas funderingar kring utbildningstecken och uniformsreglementen.

Har du också en fråga om Försvarets uniformer, traditioner eller liknande? Ställ den till Patrik! Mejla frågan till ff-red@mil.se så kommer svaret i ett kommande nummer av Försvarets forum.

ÅSIKTEN

HAR DU EN ÅSIKT?
DELA DEN MED 30 000
KOLLEGOR!

Mejla din insändare till ff-red@mil.se

BBC-REPORTERN:

SHOULD SWEDEN RESPOND TO THE NEW CHALLENGES BY JOINING NATO?

I THINK IT'S SAFE TO SAY that the British media generally pays little attention to Scandinavian security. Europe's migration crisis has of course sent reporters to Sweden, but the Baltic doesn't get the attention it deserves. For me, it was all rather accidental. Had it not been for a colleague's injury, I would not have had the pleasure of spending a week learning about the Swedish military and the important question of NATO membership. So the trip, which took us from the Defence Ministry in

more paying attention to the island's strategic significance, at a time when the Baltic sea and sky feel congested and, perhaps, contested.

A decade of Russian military assertiveness, from Georgia to Ukraine and now Syria, have rattled western politicians and left a lot of people, many of them in uniform, wondering what happens next. Supreme Commander Micael Bydén was candid about this.

"This is one of the great challenges" he told

”It's a small, telling example of the Swedish military's high level of NATO interoperability.”

Stockholm to the F17 Air Wing at Ronneby, to the submarines at Karlskrona and, finally, to Gotland, was full of surprises. To hear Swedish pilots speaking to each other and ground controllers in English was just one example. Unremarkable, perhaps, in a country where you quickly learn to stop asking people "do you speak English", but it wasn't always so and it's a small, telling example of the Swedish military's high level of NATO interoperability.

I was also extremely grateful to Jacob Westberg, at the Swedish Defence University, for putting me straight on the record of Swedish neutrality and non-alliance. Not quite as consistent as some Swedes and most foreigners would like to believe.

I had no idea that Sweden allowed British and French warships to use Gotland to attack Russia during the Crimean War in the 1850's. Or, frankly, that there was much of a Baltic front at all.

So it seemed natural to visit Gotland, where a small battlegroup should be up and running by the end of next year. Hardly a return to Cold War levels, but a tangible sign that Sweden is once

us. "What are they up to and why do they do it?" Should Sweden respond to the new challenges by joining NATO? From a distance, the answer might seem simple – but history, culture, bilateral relations (especially with Finland) and political considerations all conspire to make this a complex issue. These were laid out for me by a succession of generous hosts over the course of an absorbing week.

Paul Adams är reporter på BBC sedan 1989. Han har bland annat varit stationerad i Jerusalem, Belgrad, Washington DC och Qatar, på US Central Command (CENTCOM) samt på plats som krigsreporter i både Irak, Afghanistan och senast

vid den turkisk-syriska gränsen. I dag arbetar han på BBC World Affairs och är specialiserad på internationella relationer. Inslaget om Försvarsmakten finns att se här: <http://www.bbc.com/news/world-europe-35489753>

BILDEN

Foto Mats Carlsson/Tiq

INTENSIV VINTER

För flera av Försvarens arméförband har det övats mer än vanligt i vinter: först föreberedande vinterutbildning i Boden, därefter övningen Vintersol i början av februari och som final, den norska storövningen Cold Response med 15 000 soldater och 14 deltagande länder. Cold Response hålls vartannat år och den här gången är övningsplatsen kring Trondheim.

Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN

Försvarets forum, SE-107 85 STOCKHOLM

ÄR DU KORPRAL? **ELLER SERGEANT?
OCH VILL UTBILDA KOLLEGOR
I HEMVÄRNET?
SÖK EN TJÄNST SOM INSTRUKTÖR!**

Läs mer på jobb.forsvarsmakten.se